

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

Caput quartum. Jesus de semine Judae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

præclaram Christi notationem animadverto. Nam cum R. Abraham Seba in Fasciculo myrrha observaverit כִּיבֹב per cabalisticam artem Dei nomen הַיָּהוּהוּ continere, שֵׁבֶט Interpres Septuaginta exposuerunt ἀβραῆμ, ut intelligeremus divinitatem patris & humanitatem Messiae eodem commate significari. Principes Moab, quæ gens fuit idolorum cultui impense dedita, & hoc nomine in Libris sacris sæpe perstricta, simulacrorum cultores expriment, quorum superstitionem Christus Jesus emendavit & repressit, ut probabit quoque noster Parallelismus. Filios Seth intellige mortales omnes: à Setho enim ortus est Noë, humani generis reparator. Optime itaque vertit hanc clausulam Onkelos: וַיְשׁוּבֵנוּ בְּכֹל-בְּנֵי אִנְשָׁא, *Et dominabitur omnium filiorum hominum*: quod in Christum quam apte quadret, abunde discetur ex Parallelismo. Unum hic proferam Isaia testimonium, unde alteri huic Balaami lux & robur accedet: *Et egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet . . . . & percutiet terram virga oris sui.* Ergo veteres Judæorum Magistri Messiam hic à Balaamo fuisse prædictum bona fide fatentur, atque hoc oraculum præ cæteris admiratione dignum arbitrantur. Sic intellexit & interpretatus est Onkelos, sic Jonathan ben Uziel, sic & impius ille Bar-Cokeba, qui cum Messiam se ferret, temporibus Hadriani, id nominis ex hoc Balaami vaticinio ascivit, ac si *Filium stelle* diceret, & in se oraculum hoc exitum habere jactavit: quod & R. Akibam, ab eo ita deceptum, ut apud ipsum armigeri munus obiverit, dicere consuevit legitur in Midrasch Threnorum, & in libro Taanit Thalmudis Hierosolymitani, & apud Maimoniden in Jad Chazacah. Hic vero suam prædicti hujus interpretationem ita temperat in הַלְכוּת, sive *Sententiis*, ut partim ad Davidem, primum nempe Messiam; partim ad secundum, verumque Messiam spectare velit: atque hæc quidem ad Davidem: *Videbo eum, sed non modo. Orietur stella ex Jacob. Percutiet duces Moab. Et erit Idumæa possessio ejus*: ista vero ad Messiam: *Intuebor illum, sed non prope. Consurget virga de Israël. Vastabitque omnes filios Seth. Hereditas Seir cedet inimicis suis.* Messia autem convenire ista: *Vastabitque omnes filios Seth*; probat ex his Zacharia: *Et potestas ejus à mari usque ad mare*: quod ut hic totius orbis, ita illic omnium hominum significetur imperium. Eandem opinionem persecutus est R. Joseph Albo in libro Fundamentorum, quam & à Magistris suis accepisse se ait.

Isa. II. 1, 4, 10.

Jad Chaz. libr. de reg. cap. II.

Zich. 9. 10.

CAPUT IV.

Jesús de semine Judæ.

GEN. 49. 10. *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus: donec veniat qui mittendus est; & ipse erit expectatio gentium.*

MATTH. 1. 3, 16. *Judæa autem genuit Phares & Zaram de Thamar . . . . Jacob autem genuit Joseph, virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.*

Luc. 3. 23, 34. *Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta; ut putabatur, filius Joseph . . . . qui fuit Phares, qui fuit Judæ.*

Ebr. 7. 14. *Manifestum est enim quod ex Juda ortus sit Dominus noster.*

Apoc. 5. 5. *Et unus de Senioribus dixit mihi: Ne stoveris, ecce vicit Leo de tribu Juda, radix David.*

I. Defenditur & explicatur testimonium è Gen. 49. 10. II. Præcipue, magisque recepta proponuntur nostrorum Interpretum super hoc loco sententiæ, & confutantur. Prima. III. Secunda. IV. Tertia. V. Quarta. VI. Quinta. VII. Proponitur deinde nostra, & argumentis confirmatur. VIII. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum. IX. Secundum argumentum. X. Tertium argumentum. XI. Ad viam refutationi Judæorum sternendam ostenditur in Jesu completum esse hoc oraculum. XII. Refelluntur Judæi: XIII. ac ii primum qui Messiam hoc oraculo prædictum fatentur qui-

dem, at nondum venisse eum contendunt; XIV. quos inter precipui sunt, qui Echnalotarcham Juda prognatum Judeis bodieque præesse affirmant: XV. tum R. Bechai, qui Messias duos à Jacobo prædictos affirmat, quorum alter fuerit Moses, alter nondum advenit: XVI. & qui vocibus שבט, Sceptrum, & מלך, Dux, tyrannicum & crudele imperium in se passim exerceri solitum prædici putant; & qui, שבט, hic Tribum sonare opinantur: XVII. quique Jacobum non id sibi velle censent, fore ut Israëlitis Reges de tribu Juda semper præsent, sed ut non alii quam hac tribu orti præsent: XVIII. & qui prophetiam hanc ^{verum} esse statuunt: XIX. quique ita exponunt, Judeis defensores nunquam defuturos: XX. & qui ita, Tribum Juda ex hominum commercio nunquam iri segregatum ut decem tribus. XXI. Refelluntur deinde Judæi, qui hoc oraculum ad Messiam ullo modo pertinere negant; ac ii primum qui referunt ad urbem Silob, & ad Davidem: XXII. tum ii qui ad Saulem; XXIII. & qui ad Feroboamum; XXIV. & qui ad Nabuchodonosorem. XXV. Cur hanc Jacobi prædictionem, aliasque complures ad Messiam pertinentes, Christus, Apostoli, & Evangeliste in testimonium non protulerint.

I. **E**X omnibus, quæ in Scriptura sacra venturi Christi præsentia extant, oculis, ut splendidum in primis ac illustre, ita controversiis etiam & disputationibus vexatissimum illud est, quod Judæ filio moriens Jacob edidit, cum ceteris quoque filiis futuros rerum exitus panderet: *Juda, inquit, te laudabunt fratres tui: manus tua in cervicibus inimicorum tuorum; adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Juda; ad prædam, fili mi, ascendisti: requiescens accubuisti ut leo, & quasi leona; quis suscitabit eum? Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus; donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium. Ligans ad vineam pullum suum, & ad vitem, ô fili mi, asinam suam. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine urve pallium suum. Pulchriores oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores.* Venturi Messie prædictionem his inesse constans est & perpetua Christianorum omnium opinio. Idem quoque prætorum Judæorum arbitrium fuit. Verum inter utrosque id discriminis interest, quod nondum exitum habuisse vaticinationem hi existimant; illi in Christo Jesu fuisse completam certissime credunt. At recentiores Judæi nova doctrinæ suæ jam labascentis ac conviciæ colligentes præsidia, & Christianorum argumenta declinare conantes, alio clarissimi oraculi deflexerunt sententiam, ullamque Messie prædictionem in his contineri præfractæ negarunt. Nos hic illorum, vetustiorumque Judæorum, & si quorum par insanitas est, vanitatem oppugnabimus.

II. Quod ut ordine fiat, præcipuæ primum & magis probabiles exponendæ sunt nostrorum Interpretum sententiæ; quibus diligenter excussis nostram deinde subjiciemus; ac Judæos demum veritati officias præterdere studentes refellemus. Cum multæ sint à Christianis excogitatae vaticinii hujus interpretationes, tum quinque occurrunt, vel plurius roboratæ consensu, vel similiores veri. Prima statuit semper à tribu Juda extitisse principes, donec Christus Jesus advenerit: non ergo postremum Sedeciam à Juda tribu sceptrum gessisse, sed transiisse illud ad ipsius posterum, atque in eadem hac tribu ad Christum usque per Assamonæos perseverasse, quorum suprema inter Judæos potestas erat: his autem ab Herode sublati, à quo & regnum Judaicum usurpatum est, tum una defecisse sceptrum de Juda: Assamonæos porro quamvis paterno genere Levitæ essent, per matres tamen Juda esse prognatos: conjugatas quippe per matrimonia fuisse tribus Levi & Juda, atque id ex sexto capite Exodi probari, in quo Aaron Aminadabi filiam duxisse uxorem legitur; & ex vicissimo secundo libri Paralipomenon posterioris, in quo Joiada Pontifex filiam Jorami regis in matrimonio narratur habuisse.

Hujus doctrinæ antesignanus Origenes plerisque à Patribus sequaces habuit. Verum valide obtrita ea est à viris eruditis, quorum in propatulo scriptiones sunt, neque nunc à nobis eas compilari decet. Paucis tantum dicam eam aperte à Jeremia jugulari, cujus de Jechonia infigne illud extat oraculum: *Hæc dicit Dominus, Scribe virum istum sterilem, virum qui in diebus suis non prosperabitur; nec enim erit de semine ejus vir, qui sedeat super solium David, & potestatem habeat ultra in Juda.* Adde & juxta Thalmudicum scitum nullo numero maternam stirpem censer. Arbitrantur

Defenditur & explicatur testimonium Gen. 49. 10. Gen. 49. 8, & seq.

Præcipua magisque recepta præsentia nostrorum Interpretum super hoc loco sententiæ, & consulantur. Prima.

Origen. Hom. 17. in Gen. 1er. 22. 30.

præterea R. Moses ben Nachman, & R. Bechai, idcirco perisse infeliciter Saulam & Assamonæos, quod nequam orti genere regio alieni juris sceptrum usurpassent, quodque Lege ac priscis Judæorum decretis in Thalmude collectis cautum sit, ne Sacerdotes regnum capessant: quæ etsi fere falsa sunt, ut dicemus paulo post, ostendunt tamen quam tralaticium fuerit, nullum ex hac cum tribu Juda affinitate jus ad sceptrum Judaicum Assamonæis accessisse. Quæ cum intellexissent Genebrardus & Baronius, Assamonæorum stemma paternum ad Judam retulerunt, freti hoc testimonio libri prioris Machabæorum: *Et viri Juda magnificati sunt valde in conspectu omnis Israël.* quo Machabæos, Machabæorumque patrem Judam significari volunt. Aliter haud dubie sensissent, si ad Græcum exemplar attendissent, quod verba hæc præfert: *καὶ οἱ ἀρχιερεῖς τοῦ θεοῦ, & οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν.* Idem habet Interpres Syrus. Neque hanc patitur interpretationem Pauli Epistola ad Ebræos, quæ de tribu Juda *nullum altari præsto fuisse* docet; nec liber Numerorum, in quo legitur Eleazarum sacerdotem, Dei iussu, impiorum Core, Dathanis, & Abironis thuribula ænea produxisse in laminas, & affixisse altari, *ut haberent postea filii Israël, quibus commoverentur ne quis accedat alienigena, & qui non est de semine Aaron, ad offerendum incensum Domino, ne patiatur sicut passus est Core.* Rem vero apertissime conficit secundum caput Machabaici prioris, in quo Mathathias Machabæorum parens Joaribo prognatus fuisse legitur, cujus fors prima exiti in descriptione stationum & ἐπιμαρτυρίων, quas ordine debebant obire Aaronitides familiar, ut habetur Machabaico quarto capite prioris Paralipomeni. Eodem Machabaici prioris loco se Phinea oriundum prædicat Mathathias, eo qui Eleazari filius, Aaronis nepos fuit. Itaque hæc agnovit demum Baronius, prioremque sententiam homo candidi & ingenui moris ejuravit. Fac tamen Judæ tribules fuisse Assamonæos, an vero hoc ipsum de Sacerdotibus aliis poterit approbari, penes quos jamdiu ante hæc tempora suprema potestas fuit? Verum demus id quoque, & à Sedecia ad Christi usque tempora propagatam fuisse in tribu Juda regiam dignitatem constet: at certe à Juda ipso ad Davidem, nequam id juris supra reliquas obtinuisse certum est. Ruit ergo pessum prior hæc sententia.

Secunda.

III. Altera è Judæ tribu extitisse principes ad Christi usque tempora definit, quod supremum Ebræorum Consessus, à Mose Dei iussu institutus, ut habetur undecimo Numerorum capite, Septuaginta viris conflatus, in Evangelio dictis *συνεδριάρχαις*, & ἀρχαῖς, & *συνεδριάρχαις τῶν Ἰουδαίων*, quem סנהדרין גדולה, *Synedrium magnum*, sive בית דין הגדול שבירושלים, *Domum judicii magni Hierosolymitani* appellabant; cui commissam fuisse Cabalam, & legis interpretandæ munus ferunt Judæi; penes quem summa erat auctoritas; quod hic, inquam, Consessus totus Senatoribus tribu Juda prognatis constaret. *Augustinus* autem illud Hierosolymis Jebanam captivum fuisse abductum, quadraginta annis ante secundi Templi excidium narratur in Thalmude, nempe circa tempora mortis Christi, ac penitus demum fuisse sublatum. Designatos autem hos arbitrantur à Jacobo dictione מַחֲקֵק. Cum ergo ad Messiam usque tempora non defuerint מַחֲקֵקִים de tribu Juda, sic oraculum completum fuisse volunt; atque eo pacto sceptrum in Juda non defecisse, quoad venit ille qui mittendus erat. Ex Beresith Rabba fere hausta hæc sunt; quæ שבט, *virgam judicis* interpretatur, & מַחֲקֵק, *Scribam*; & utroque designari statuit Synedrium magnum, quod ex Judæ stirpe ad venturum usque Messiam semper propagandum sit.

Nutat ea sententia, quod neque probari possit, neque verisimile sit, ex una tribu Juda selectos fuisse *τῶν αὐτῶν*, cum tulisse videatur populi Judaici consuetudo, & præceperit Deus, ut ex senibus Israël deligerentur hi principes viri. Quod si ex una tribu Juda sumti fuissent, minime id profecto à Mose fuisset prætermisum. Quod cum animadvertissent eruditi homines, non totum Senatam ex Juda produxisse dixerunt, sed Principem tantum Senatui. Princeps ille successerat in locum Moysi, qui pro jure suo Senatui à se instituto præfuerat, & præter Septuaginta illorum numerum censebatur. Dicebatur autem à Judæis, ראש הישיבה, *Caput scholæ*; dicebatur & נשיא, *Princeps*, & נשיא בכל מקום, *Princeps in omni loco*: cui secundarius alter addebatur; vulgo dictus אב בית דין, *Pater domus judicii*. Hunc ergo נשיא Ebrææ gentis velut sceptrum tenuisse volunt, eamque ex Legis statutis rexisse, ac judicia exercuisse: (cum alter ex alia familia, puta Assamonæorum, etiam Regis titulum gerens & insignia, munia obiret militaria;) & in tribu Juda, qua oriundus erat, Jacobi vaticinationem complevisse: cujus *מנעמי* signum publice ut extaret, sceptrum suspensum fuisse in medio conclavi supremi illius Hierosolymitani Synedrii. Verum cum hæc Thalmudicorum solum librorum fide nitantur, neque ullam in sacro Codice probationem habeant, celebratissimi oraculi ambagibus explicandis parum videntur idonea; cum præsertim jam inde à Captivitate, & post solutam Captivitatem Ba-

bylonicam, verum ac supremum Judaicae gentis imperium penes Perfarum & Macedonum reges fuerit; umbram vero tantum summæ potestatis, idque precario, retinuerint Judæi, quam inter illos non posteri quidem Judæ, sed Pontifices, postquam Hierosolymam reversi sunt, fere exercuerunt. Qua ergo fide dici potest sceptrum tenuisse illum Nasi, qui sub Pontificum erat potestate, ab alieno fere arbitrio pendentiam? Quid quod neutiquam inter Rabbinos constat de tribu Juda semper delectum fuisse Nasi, sed ex alia quavis deligi potuisse eorum plerique censent.

IV. Tertia sententia hoc oraculum, non ad Judæ tribum separatim, sed ad eamdem cum reliquis conjunctam, at præstantia quadam & excellentia florentem, inque iis primas tenentem refert: quod perinde sane est, ac si ad omnes tribus referret. Id igitur sibi velle Jacobum statuunt, non defuturos ex Judaica gente principes, ex qualicumque ortos tribu, eamque gentem legibus suis usuram, quoad Messias veniat: qui cum venit, ad Herodem, hominem ut ipsi volunt extraneum & ἀλλόφυρον, sceptrum transiisse. Magni sententiæ hujus patroni, Justinus, Eusebius, Diodorus Tarsensis, alique Patres à recentioribus ejus defensoribus Pererio & Casaubono laudantur. Cujus hæc afferuntur argumenta. Complures post Jacobum extiterunt Judaicæ gentis duces ac principes, ad Davidem usque, Juda neutiquam prognati: puta Moses à Levitica tribu, Josue & Debbora ex Ephraimitica; Barac & Nephthalitica; Gedeon à Manassata; Samson à Danitica; Saul à Benjamitica. Rursum à Roboamo Salomonis filio defecerunt tribus decem, sequæ principibus ex tribu Juda neutiquam ortis permisissent, ac primum quidem Jeroboamo Ephraimi nepoti. Post solutam autem Babylonicam Captivitatem, ad ætatem Messia, per quingentos & amplius annos, aristocratiæ formam assumpsit Judæorum Respublica, cum summæ rerum Sacerdotes præessent, non Judæ posterii. Unde id effici volunt, cum sceptrum tribules Judæ non semper tenuerint, sed aliis, aliisque tribubus orti principes ac magistratus, primas tamen tenente tribu Juda præ aliis, tantumdem valere oraculi verba, ac si dixisset Jacobus, Non desinet Judaica gens *ἰσχυροποιῶν* & imperii majestatem ac formam retinere, præstante ac præcellente inter reliquas tribu Juda. Quod jam inde à Jacobo ita se habuisse contendunt: quippe Judæ jussis fratres paruisse, cum Josephum exemit Ierho, & ut Ismaëlitis venderetur persuasit: Judæ potestatem à Jacobo patre factam Benjaminis ad Josephum in Ægyptum deducendi, cum idem Rubeno jam ante negasset: Judam præ cæteris fratribus oratum accessisse propius ad Josephum, ne Benjaminem apud se detineret. Aiunt præterea secundo capite Numerorum in castris metandis primas partes Judæ dari: item & septimo libri ejusdem capite, & decimo, locum eundem assignari Nahassoni de tribu Juda, in muneribus offerendis, & castris movendis: priore quoque loco numerari tribum Juda tricesimo quarto Numerorum capite, in recensendis Chanaanæ terræ erciscundæ præfectis; & in ipsa divisione terræ primam sortem tulisse, ut est in decimo quinto capite libri Josuæ: in designatione quoque Leviticarum urbium primum locum obtinere vicesimo primo capite Josuæ: post obitum Josuæ, in bellis adversus Chananæos gerendis ducatum eisdem Dei oraculo concedi, Deumque cum ea esse dici: quamdiu populum rexerunt Judices, etiam si e variis illi tribubus seligerentur, semper tamen præcelluisse tribum Juda, quoad rege creato Davide rerum summæ præfuit tribus Juda, ad Zorobabelem usque: rursum in Paralipomenis priore numero inter Israëlitas recenseri tribules Judæ. Atque hanc denique dignitatem retinuisse aiunt ad Christi tempora, unde factum, ut & genti toti nomen de se fecerit; ab ea quippe Judæos & Judæam terram nomen traxisset. Quamvis autem tribui huic, totique adeo genti complures duces ex aliis tribubus orti præfuerint, tribum tamen Juda primas habuisse, ac tenuisse imperium dici & credi jubent; quemadmodum Romani populos imperio regere dicti ac crediti sunt, etiam si Romanum imperium tenuerint Imperatores plurimi exteris gentibus orti. Hanc autem nominationem, quam ex Juda tribus ista habuit, præcipuum argumentum habent, quo suam opinionem approbent; in eaque præcipue completum esse statuunt: Jacobi vaticinium. Pluribus ista persequitur Eusebius, quæ nos in pauca contraximus. Nec longe hinc abit R. Isaac Abrabaniel, qui veterem quemdam Magistrum secutus, tenet aliquod imperium & exiguam jurisdictionem Judæ promitti vult à Jacobo, qua ad Messia usque adventum fruatur. Hujus sententiam exponens R. Manassæ in Conciliatore, argumenta eadem affert quæ mox adduximus; atque hoc præterea, seorsum à reliquis Ebraeis numeratos fuisse à Saule Judæ posteros, cum exercitum Israëlitarum lustraret: quod propter tribus præstantiam supra ceteras factum putat. Sed & in secundam sententiam prolabitur, cum ut perpetuum Judæ imperium & ἀρχὴν fuisse ostendat, principes illos Synedrî commemorat, & Capita

Tertia.

Per. in Gen. 29.
Cas. adv. Bar.
Exerc. 1. ad
App.

Num. 2. 3;
Num. 7. 11, 22;
Num. 10. 14.

Jos. 34. 19;
Jof. 17. 1.
Jof. 21. 4;
Jud. 1. 1, 2, 19.

1. Par. 2. 3.

Euseb. Dem.
Evang. lib. 3.
& 8. & Hist.
Eccl. 1. 1, c. 5.

R. Manass. in
Concl. Quæst.
61.
1. Reg. 11. 8. &
17. 41

n &
ent;
cer.
ta.
sce.
Ba.
onio
racl.
laud
: 20;
ri in
uisse
im.
affi.
ena,
affi
quo
tima
tides
baici
ronis
can.
hoc
pora
tem.
iplo
ergo

init;
nde.
207.
sive
; cui
nem
Juda
uisse
ide,
atos
tem.
unt;
erat.
itur;
iudæ

Juda
pre-
i tri-
cum
unt,
pro
rum
ar &
r ad-
braze
dicia
n ge-
Jaco-
trum
erum
Co-
iden-
Ba.

Captivitatis, cum Babylonica, tum etiam ejus qua per universam orbem Judæi ad hanc ætatem premuntur. Cui probando affirmat numquam defuisse per Europam Davidis nepotes. Quod & de liberis suis jaçtabat, per matrem oriundis stirpe Abrahamielum, qui genus ad Davidem referebant. Sed nos cum Judæis velitabimur infra: nunc cum Christianis tertiæ sententiæ defensoribus rem geramus.

Per. in Gen.
49. 10.

Horum et si una videtur simplexque sententia, multiplex tamen re ipsa est ac varia. Nam Pererius Eusebii sententiam impugnat, quod *Sceptrum* significare voluerit præstantiam tribus Juda, ἀρχὸν ἀξίωμα φυλῆς βασιλικῆς, cum supremus principatus voce hac exprimitur: quodque sceptrum remansisse docuerit in alia tribu, Levitica nempe, post solutam Captivitatem; præstantiam vero & honorem in tribu Juda: quasi sceptrum, dignitatem videlicet regiam, præstantiam & honorem non consequantur. Idem tamen Pererius Eusebii auctoritate sententiam suam confirmat, quod sceptrum Judæ intellexerit sceptrum Judaicæ gentis, non tribus Juda, sceptrumque in stirpe Judaica non defecisse doceat, usque ad Herodem externum hominem & peregrinum. Arbitrabatur enim Pererius Judæ vocabulo hic notari totam gentem Ebræam, atque id sibi velle Jacobum, Ebræos ex sua stirpe, suoque sanguine principes habituros, quoad Messias veniat: propterea autem Judæ nomen toti genti accommodasse Jacobum, & partem pro toto posuisse, quod populi Judaici pars esset nobilissima, quemadmodum Jerusalem & Sion pro Judæis, Babylon pro Chaldæis, Samaria pro regno tribuum decem, nonnumquam posita sunt. Verum ne sibi quidem satis constat Pererius; hac enim magno apparatu proposita sententia, multisque Patrum suffragiis & rationibus suffulta, aliam statim affert, quam verisimiliorem & ad intelligendum planiorem esse agnoscit; prophetiam nempe hanc proprie ad tribum Juda pertinere, principatumque ipsi spondere, numquam ab ea auferendum, donec veniat Messias; atque id eventum fuisse comprobatum: postquam enim sceptrum adeptæ est tribus Juda per Davidem, id retinuisse ad Captivitatem usque Babylonicam, qua soluta nec id amisisset, quamvis enim Levitica personæ tum sceptrum tenuerint, id tamen sceptrum Judaicum fuisse, sive tribus Juda, quod & regio & subditi essent de tribu Juda, atque id esset vere regnum Juda, & de tribus hujus nomine, & tota gens, & regnum ipsum appellaretur: tum autem defecisset illud, cum ad Herodem ἀλλόφυγον transiit. Cum ergo à se ipso discrepat Pererius, tum etiam ab Eusebio dissentire se putat, quod hic sceptrum Judæ, præstantiam tantum & dignitatem tribus illius præ aliis significare velit; Pererius vero supremam potestatem & imperium, quod in tribu Juda fuisse ait, etiam cum aliarum tribuum personæ sceptrum gererent, sive post solutam Captivitatem Babylonicam, cum gens tota de nomine hujus tribus nomen haberet, sive post Ægyptiam, cum tribui Juda ducatus in gerendis bellis à Deo concessus est. Verum hoc ipsum sensit Eusebium, nec ulla re à Pererio discrepare, manifestum est ex ea quam proponit, & nos supra attulimus, Romani imperii comparatione, cui præfuerunt externi Imperatores & peregrini, licet tum quoque Romani rerum domini & dicerentur, & essent, sceptrumque, ac suprema potestas penes illos esset, non præstantia tantum præ aliis gentibus & excellentia.

Scal. in Euseb.
Chron. libr. 2.
Nicol. Dam.
apud Jos. Ant.
libr. 14. cap. 2.
Strab. libr. 16.
Joseph. Antiq.
libr. 10. cap. 6.

Pereni vestigia affectatus Casaubonus, eandemque sententiam persecutus, ducem tamen suum tum deserit, cum completa hæc in Herode Ascalonita, viro nempe extraneo & alterius gentis Pererius decernit, nam & Herodem hunc non fuisse extraneum erudite probat, (quod & jam ante fecerat Scaliger; & multo prius Nicolaus Damascenus, Herodis regis familiaris, qui οὐ τῆς αἰσθητῆς ἰσραηλίων oriundum fuisse docet, & Strabo, qui ἀπὸ τῆς ἐπιπέδου appellat, & Josephus, qui genere Judæum esse scripsit; quibus viri docti assenti sunt:) neque ante sceptrum amisisset Judaicam gentem, quam Hierosolyma cum Templo diruta est. Is porro in Jacobæo oraculo quatuor contineri prædictiones observat, primam, adventus Messia, *Donec veniat Silob*; secundam, vocationis gentium, *Et ipse erit expectatio gentium*; tertiam, desiturae Reipublicæ Judaicæ, *Recedet sceptrum & dux*; quartam temporis quo venturus erat Messias, *prinsquam recederet sceptrum de Juda, & dux de femore ejus*. Has autem prædictiones quatuor ad omnes tribus in commune spectasse docet Casaubonus, non ad unam aliquam singularem; atque id tamen in hoc vaticinio præcipuum habuisse tribum Juda, quod ex illa oritur Messiam prædictum sit; quod *κεφαλὴν*, sive prærogativa natalium Judæ attribuitur his verbis: *Juda, te laudant fratres tui*, quæ Rubeno ablata fuerat: *Prior in domis, major in imperio; effusus es sicut aqua: non crescas.* κεφαλὴν scilicet honoris & dignitatis, nam quæ ad facultates & bona pertinebant, ea in Josephum fuisse translata traditur quinto capite prioris Paralipomeni. Hanc autem præcellentiam tribui Juda concessam esse ait propter Messiam ex ea olim proditurum. Observat præterea ἀρχιμαθῶνας Babylonios, quos Judæi ראשי הנחלה, *Capita*, sive *duces*.

1. Par. 5. 2.

Duces captivitatis appellant, de tribu Juda semper fuisse delectos, hodieque deligi, uti quidem præ se ferunt Judæi, nam in hac confusione tribuum fieri id posse credibile non est; & jamdiu notavit Origenes, & alii, falso jactare ipsos Patriarcharum suorum ortum ex Davide. Atque id assertit Casaubonus, ut ostendat ne post solutam quidem Captivitatem tribum Juda principatu excidisse. Docet postremo ex Justino, *Scriptum*, non regum præcisè notare potestatem, sed rectorum omnium Republicæ Judaicæ, sive regum, sive magistratum, vel etiam sacerdotum; tumque oraculum vere esse completum, non cum Herodes regnum invasit, sed cum omnis magistratus civilis & hierarchicus abolitus est; capta nimirum & deleta Urbe; minime vero esse existimandum semel ac simul contigisse Republicæ excidium, sed diversis temporibus, uti evenit in priore Captivitate; initiumque postremæ hujus fuisse, cum à Pompeio domiti Judæi ac libertate multati sunt; ad quam calamitatem variis subinde accessionibus factis, extremam demum gentis cladem, totiusque Republicæ everisionem consecutam esse, capta per Titum Urbe & solo æquata, Temploque funditus diruto.

Multa sunt quamobrem his non assentior. Nam primum si quis negaverit (quod ego tamen libenter concesserim) tribubus aliis præcelluisse semper tribum Juda, & à Jacobo ad Davidem ullam apparere ipsius præstantiam, non ita facile convinci ipsum posse puto. Nam quod suasioni Judæ morem gesserunt fratres, cum auctor ipsis fuit ut Josephum Ismaëlitis venderent; aliud est impetrare quippiam precibus vel consilio, quod hic fecit Judas, aliud pro imperio jubere. Deinde Rubeno jam ante paruerant suadenti ne interficerent animam Josephi, nec effunderent sanguinem, sed *Gen. 37. 21. 22.* *projicerent eum in cisternam, manusque suas servarent innoxias: nec inde tamen Rubeniticæ tribui primas quisquam arrogare velit. An & Judæ auctoritati id tribuisse Jacobum patrem dicent, ut licentiam ei concederet Benjaminis in Ægyptum ducendi, an potius urgenti fami & penuriam frumenti, qua nondum ita premebatur, cum idem postulanti Rubeno abnuvit? Quod autem ad Josephum confidenter accessit Benjaminis libertatem flagitaturus; nempe patri fidem suam pro reditu fratris obligaverat, itaque polliciti memor rem ipse suam procurabat, quæ in fratris salute agebatur. Cæterum nihil ipsi præ fratribus vel juris vel honoris tum fuisse concessum cognoscitur ex convivio quo apud Josephum excepti sunt: illic siquidem *Gen. 43. 33.* *Sederunt coram eo, primogenitus juxta primogenita sua, & minimus juxta statem suam.* Quod in tribuum recensione prior nonnumquam numeratur tribus Juda, nullum idcirco prærogativæ jus ipsi attribuitur; nihilo certe magis quam Rubeno, qui variis Scripturæ locis prior recensetur; potissimum vero hoc Geneleos capite quod tractamus, in quo Jacobus primas Rubeno partes in recensione filiorum, non Judæ concedit, *prioremque eum in donis, majorem in imperio esse ait.* Quod addit autem: *Non crevas, אל תוטר, hoc ipsum est quod de eo postmodum prædixit Moses jam morti proximus: Sit parvus in numero.* Nam *Deut. 33. 6.* *וְיָהוּדָה, non qualitatem solum, excellentiam nempe & præstantiam; sed & quantitatem, frequentiam scilicet, abundantiam, & multitudinem notat. Nec enim in magnum numerum Rubenitica tribus excrevit. Id sibi vult Septuaginta virorum interpretatio: μή ἐπιβύσσης. Ne effervescas; sumta metaphora ab aqua ebulliente, quæ proxime usurpata fuerat à Jacobo, cum diceret: Effusus es sicut aqua. Clarius etiam Aquila: μή ἐπιβύσσης. Ne redundes: Symmachus: ἄρα ἴση ἀεικόμοσος. Non eris copiosior. Sin bonorum copiam intelligi velis, quæ jure ἀεικόμοσος ad Rubenum pertinebant, Josepho concessam esse, non Judæ, docet quintum caput prioris Paralipomeni, ut dixi. Primum quoque locum in recensendis tribubus Rubeno Moses tribuit: at prior ab eodem recensetur Simeon viceesimo septimo capite Deuteronomii, cum ordinem præscribit, quo ab Israëlitis pii faustis precationibus, impii contra diris execrationibus de montibus Garizim & Hebal erant prosequendi, Exodi præterea sexto capite Rubenitarum, Simeonitarum, & Levitarum stemmata describuntur, ne memorata quidem tribu Juda. In castrorum metatione erecto Tabernaculo ad ortum ea statui jubetur capite Numerorum secundo, non ἀεικόμοσος jure, sed opinor propter tribulium multitudinem, quæ in libris Numerorum & Samuëlis tanta fuisse narratur, ut eam alia nulla exa-**

Orig. libr. 4.
c. 9. cap. 1.

Just. Dial. cum
Tryph.

Gen. 37. 21. 22.

Gen. 43. 33.

Gen. 49. 1. 4.

Deut. 33. 6.

1. Par. 3. 1.

Deut. 27. 12.

Numer. 2. 3.

Numer. 1. & 2. 9.

2. Reg. 24. 9.

1. Par. 3. 1.

quorum in studio Legis valde nobilitata est industria; Issacharem etiam & Zabulonem, qui insigni quoque Legis peritia præstabant. Capite enim duodecimo prioris Paralipomeni scriptum id extat: *De filiis quoque Issachar viri eruditi, qui noverant singula tempora, ad præcipiendum quid facere deberet Israel, principes ducenti*: de Zabulone vero istud quinto Judicum, juxta Ebræum exemplar, quod Interpretationes omnes præter Vulgatam secuta sunt: *Et de Zabulon scribentes calamo scriba*. Quasi id velit Interpres, ad ortum sitas esse has tribus, perinde ut illam Judæ, quod ut hæc fortitudine & numero superabat reliquas, sic illæ peritia Legis cæteris præcellabant. Atqui inde potest colligi, tantum his tribubus concessisse illam Judæ, quantum sacra Legis doctrina potior est audacia & multitudine. In castris autem movendis, muneribusque offerendis, idem ordo servatus est qui in metandis castris, proindeque & in recensione loco priore recenseri Judas debuit. In deligendis erciscundæ Terræ præfectis, priores numerantur tribus Judæ, Simeonis, Benjaminis, & Danis, quæ ternionum ad quatuor mundi plagas in castris sitorum principes erant: singulas enim plagas terræ tribus hæ respiciebant. Prior in divisione Chanaanæ terræ fors tribus Juda recensetur, non, ut videtur, prærogativæ causâ, sed quod proxime fuerit narratum quemadmodum Calebo, qui fuit de hac tribu, Hebron *אַלְמַנֶּשֶׁן* concessa sit; unde data occasio est uno tenore commemorandi, eequam sortem reliqua tribus tulerit. Sed & tribus Ruben, Gad, & dimidiæ Manasse, fortes suæ jam ante fuerant attributæ. Obtinere quoque locum præcipuum in designatione urbium Leviticarum tribus Juda, quod à meridionali plaga initium numerandi factum sit, versus quam sita est, itidem ut Benjamitica tribus & Simeonitica, quæ cum illa Judæ priores appellantur. Israëlitis bella gerentibus præire jubetur, propter insignem ejus in adeundis periculis fortitudinem, ingentemque bellantium numerum. Nec plus ipsi inde accrescit dignationis ac excellentiæ, quam Rubenitis, Gaditis, & dimidiæ tribui Manasse, quod fratribus suis in subigendis Chanaanæ terræ incolis duces se præbuerint. Addit ad superiora R. Manasse in Conciliatore scorum numeratos fuisse à Saule Judæ tribules in exercitus Israëlitis recensione: quod nos, non ob gentis *אַלְמַנֶּשֶׁן*, sed ob bellicam virtutem qua superabant reliquos, factum interpretamur. Quod autem in Paralipomenis priore loco numerantur nepotes Judæ, factum id propter reverentiam dignitatis regni, quam tribus hæc multo ante obtinuerat, quam Liber iste scriberetur. Priscis igitur Reipublicæ Ebraicæ temporibus nullum prærogativæ jus videtur habuisse tribus Juda, Largiamur id tamen, ne omnia negemus Josepho, apud quem David pronuntiat disertis verbis Judam Jacobi filium inter fratres fuisse delectum, qui rex designaretur: non tamen quod prior fuerit, sequitur sceptrum habuisse, quod futurum prædixit Jacobus. *Me vero illud argumentum non magis movet, inquit vere & apposite Cuneus, quam si Roma, aut Athenis quispiam scripti majestatem, non apud populum Romanum aut Atheniensem, sed apud unam dicat tribum fuisse, qua cæteris nobilior florentiorque erat. Sed neque post solutam Captivitatem Babyloniam, eximium aliud habuit tribus Juda, quam pristinae dignitatis regni memoriam. Porro Judas, inquit Paralipomenon prius, qui erat fortissimus inter fratres suos, de stirpe ejus principes germinati sunt. Quo quid ad illam diem præcipuum haberet tribus ista, significatur. Adde & nominis à se impositi prærogativam; non toti quidem genti, ut scribunt Eusebius, & Casaubonus, sed imperio huic quod tribu Juda, & Benjamiticæ ac Leviticæ parte constabat: cum interea Levitica tribus, præter honorem sacerdotii perpetuum, regno etiam ac suprema potestate aucta esset, & supra reliquas tribus longo evecta intervallo. Nomen autem ut his tribubus de se faceret tribus Juda ex eo contigit, quod in defectione Jeroboami, sola tribus Juda Roboamo adhæsit. Sic enim habet tertius Regum undecimo capite: *Eccc ego scindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem tribus: porro una tribus remanebit ei*: sic & capite sequenti de Jeroboamo: *Constituerunt eum Regem super omnem Israel, nec secutus est quisquam domum David præter tribum Juda solum*. Sola enim, ut dixi, Roboamo tota hæsit, cum tamen Simeoniticæ tribus pars aliqua, ea videlicet quæ Judæ finibus continebatur, Benjamiticæ vero longe major ei se adjunxerit. In hunc autem censum neutiquam venire solet Levitica tribus, quæ inter alias tribus minime numerabatur. Hinc illud è duodecimo capite libri tertii Regum: *Venit autem Roboam Jerusalem, & congregavit universam domum Juda, & tribum Benjamin, centum octoginta millia electorum virorum bellatorum, ut pugnarent contra domum Israel, & reducerent regnum Roboam filio Salomonis*. Factus est autem sermo Domini ad Semeiam virum Dei, dicens, *Loquere ad Roboam filium Salomonis, regem Juda, & ad omnem domum Juda & Benjamin, & reliquos de populo dicens, Hæc dicit Dominus, Non ascendetis, neque bellabitis contra fratres vestros filios Israel*. Ergo Roboamum sequebantur domus Juda & Benjamin, illa quidem tota, hæc vero ex parte tantum. Quocirca hic Rex Juda solum, non rex Juda & Benjamin dictus est, uti*

1. Par. 12. 31.

Jud. 5. 14.

R. Man. Conc. Quæst. 66. 1. Reg. 11. 8. & 15. 4.

1. Par. 1. 3.

Joseph. Antiq. lib. 7. cap. 10.

Cun. lib. 1. De rep. Ebr. cap. 9.

1. Par. 5. 1.

3. Reg. 11. 31. & 11. 20.

3. Reg. 12. 11. & 12. 11.

neque successores ejus. Postquam autem à Theglathphalafare & Salmanafare in Assyriam deportati sunt ii qui regibus Israël parebant, sola tribus Juda pristini imperii imaginem retinuit. Sic quartus Regum decimo septimo capite: *Iratusque est Dominus vehementer Israël, & abstulit eos à conspectu suo, & non remansit nisi tribus Juda tantummodo.* Unde evenit ut sequentibus annis de ejus nomine superstes hæc ditio dici cepta sit. In quo Eusebium, ejusque sectatorem Casaubonum longe sefellit ratio, qui tribus duodecim à tribu Juda nomen traxisse scribunt. Decem quippe ex illis trans Euphratem degentes longa procul longis terris via dividebat, nec ulla iis erat cum tribu Juda consuetudo. Hunc errorem merito castigavit Cuneus. Minime vero *ἡ* *ἑβραϊκή* *ἰουδαία* jure, nec propter tribus hujus dignitatem & excellentiam in socias tribus nomen ipsius defluxit, sed propterea quod post secessionem decem tribuum, quæ pars erat Ebraici regni, jam de se sola regnum effecit; tum deinde regno Israël deleto, sola superfuit quæ Reipublica retineret formam, quæ patritas sedes servaret, & veteris imperii Ebraicorum majestatem tueretur. Cum tamen hoc tempore, ut dixi, longe potior esset Leviticæ tribus dignatio, cui ad avitum sacerdotium, quo exciderat numquam, regius præterea splendor accesserat. Agamus tamen liberaliter, præcipuamque fuisse demus tribus Juda præcellentiam à Jacobo ad Christum. Demus quoque aliquam *ἡ* *ἑβραϊκή* *ἰουδαία* adumbrationem penes ipsam fuisse, quod persuadere potest Jacobobi denuntiatio: *Juda, te laudabunt fratres tui: . . . . adorabunt te filii patris tui.* Si milia enim sunt istorum quibus Isaacus *ἡ* *ἑβραϊκή* *ἰουδαία* dignitatem ab Esau transfert ad Jacobum: *Esto Dominus fratrum tuorum, & incurventur ante te filii matris tuæ.* Quamquam ne id quidem satis valet ad *ἡ* *ἑβραϊκή* *ἰουδαία* Judæ adscribenda, quæ in Josephum fuisse transcripta docet prius Paralipomenon, atque his quidem verbis, quibus velut refellantur ii, qui propter ortos ex Juda principes, & huic inde constatam dignitatem, *ἡ* *ἑβραϊκή* *ἰουδαία* ipsi attributa poterant arbitrari: *Filii quoque Ruben primogeniti Israël: ipse quippe fuit primogenitus ejus; sed cum violasset thorum patris, data sunt primogenita ejus filiis Joseph, filii Israël, & non est ille reputatus in primogenitum. Porro Judas qui erat fortissimus inter fratres suos, de stirpe ejus principes germinati sunt; primogenita autem reputata sunt Joseph.* Sed fateamur nihilominus translata fuisse ad Judam *ἡ* *ἑβραϊκή* *ἰουδαία*, non sic tamen causam obtinebunt sententiæ istius, quam tractamus, patroni. Volunt enim hæc verba, *Non auferetur sceptrum de Juda, res duas plane diversas significare, Judaicæ nempe gentis ἡ* *ἑβραϊκή* *ἰουδαία, & tribus Juda præ reliquis tribubus præstantiam: quod neutiquam pati potest ratio. Qui enim prius illud aiunt, cum inde urgentur quod nihil in hoc vaticinio peculiare habitura sit tribus Juda, si ad omnes tribus in commune referatur, cum singula tamen tribus in testamento Jacobi suas sibi prædictiones habeant, tum ad tribus Juda dignitatem confugiunt, quam hic secundum congruam quamdam applicationem intelligendam esse pertendunt. Quod perinde est, ut si partem pro toto sumi dicerent. Et ita sane sensit Pererius, opinionis hujus insignis assertor: *De Juda, inquit, idem valet atque, De populo Judaico, vel De Juda, significat proprie tribum Juda; sed postea est pars illius populi nobilissima pro toto populo.* Adde & ex præcedentibus ac sequentibus significationem verborum istorum esse spectandam: nam si ad tribus duodecim referri nequeunt præcedentia, frustra ad eas sequentia detorquentur. Quis ista autem ad duodecim Ebraicæ gentis tribus pertinere dicat: *Juda, te laudabunt fratres tui: & ista: Adorabunt te filii patris tui.* Nonne & hæc fertilitatem indicant regionis quam insedit tribus Juda: *Ligans ad vineam pullum suum, & ad vitem, & fili mi, asinam suam. Lavabis in vino stolam suam, & in sanguine vix pallium suum. Pulchriores sunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores.* Frustra autem Justinus auctoritas obducitur: nam si verba illius expendantur attente, nihil inde elicietur hujusmodi. Sic ille in Dialogo cum Tryphone: *ὅτι δὴ εὐδαιμονία ἐν τῷ Ἰσραὲλ ὑμῶν ἐπαύσατο, ὅτι ἡβραϊστί, ἐπὶ ἀρχῶν, ἐξ ὅτου ἀρχῶν ἔλαβεν, μέχρι οὗ ἦν ἡ ἰσραὴλ γένος καὶ γένος, καὶ ἐπαύσατο, ἐὰν ἀναρχίως πολυήσθη ἑπὶ τὴν ἡβραϊστίαν, ἢ καταδίξαι ἕξει. Ἐξ ὅθεν ἡβραϊστίαν, ἐφ' ἧ ἐπαύσατο, ἀσκαλωνίτην γενεὴν λέγοντες, ὅμοιος ἐν τῷ Ἰσραὲλ ὑμῶν ὄντα λέγει ἀρχαίως. Igitur in gente vestra desisse unquam Prophetam, aut Principem, ab ipsis ejus primordiis, quoad is Jesus Christus & natus & passus est, non adeo estis impudentes ut dicere audeatis, neque demonstrare potestis. Nam Herodem, sub quo passus est, Ascaloniten fuisse dicentes, nihilominus tamen in gente vestra summum Sacerdotem esse dicitis. Ex his concluditur visum esse Justino Judæ nomine Jacobum totam gentem, non tribum solam appellasse: quod non est ita. Notandum quippe est Justino propositum esse solum ostendere, hoc oraculo præsignificatum esse adventum Christi, tumque esse completum cum Jesus advenit. Ergo ad id satis ipsi fuit declarare, tum desisse Judæos regibus suis parere, cum Jesus apparuit. Nihil autem conducebat ad ipsius propositum accurata vocabuli *Juda* interpretatio. Utrum enim totam gentem Judaicam, an**

4. Reg. 17. 18.

Cun. libr. 7. De Rep. Ebr. cap. 10.

Gen. 49. 8.

Gen. 27. 29.

1. Par. 5. 1. 2.

bulo.
rioris
it sua.
e vero
præter
es, ad
nime.
potest
ia po.
ndis,
loco
teran.
li pla.
thant.
raro.
uit de
nemo.
dimi.
præci.
a ini.
imeo.
re ju.
ellan.
Ru.
hana.
illatio.
sione:
quos,
potes
te ob.
tribus
ia ne.
inter
puitur
in ma.
se.
ribum
Ba.
emo.
de
tribus
idem
, &
orem
quas
Juda
Sic
Salo.
ti de
mam
men
nja.
folet
imo
s do.
s, ut
s est
onis.
Hæc
ergo
arte
uti

solam tribum Juda significari dixisset, plane idem erat quoad vim argumenti. Totum itaque usurpavit pro parte; aliud haud dubie facturus, si interpretem egisset. Quemadmodum enim qui Romæ natus est, in Italia natus merito dici potest; & Principem Borbonia stirpe ortum, recte Francica domo prognatum dicas; propterea quod in toto continetur pars; & quæ ad partem pertinent, de toto prædicari possunt: ita qui ex tribu Juda proditurus erat, jure eum ac merito Justinus genere Judaico nascendum esse dixit. Id sibi voluisse ipsam manifesto probat pericope altera ex Apologia secundæ: *ὁ μὲν οὖν οὗτος ἐστὶν ἀρετῆς ἐξέλιξαι & μαθῆναι, μέχρι πνθ' ἢν ἀρχῆν κ' βασιλεὺς ἐν ἰουδαίᾳ ἰδῆται ἀπὸ μέρους τῆς φανερώσεως ἰησοῦ χριστοῦ, τῆς ἡμετέρας διδασκαλίας, & τῆς ἀγνωμοσύνης ἀνεπιτηδίων ἐζητήσῃ, ὡς περιήρτη ὑπὸ τῆς θεῆς ἀγίας ἀνεπιτηδίου πνθ' μάλ' ὅτι τῆς μωυσέως, μὴ ἐκλείψῃ ἀρχὴν τῆς ἰουδαίων, ὡς ἀν' ἑλλην. ὁ γὰρ ἰησοῦς τὸ βασιλεὺς ἰουδαίας ὡς ἀνεπιτηδίων ἰουδαίων, ἀπ' οὗ κ' τὸ ἰουδαίῳ καλεῖσθαι ἐρχεται. Vestrum est igitur accurate disquirere & discere, quousque princeps fuerit & rex apud Judæos ipsorum proprius, nempe quoad apparuit Jesus Christus magister noster, & ignorabilium prophetiarum interpret; quemadmodum prædictum est à divino sancto prophetico Spiritu per Moysen, non desore principem ex Judæis, donec veniat is quem regia dignitas manet. Judæi enim Judæorum progenitor fuit, à quo & Judæorum nomen habuerunt. Vides hic Judæ posteros designari, non totam gentem, sed tribum solam. Nec aliter sumenda sunt verba Athanasii, quæ afferuntur è libro De incarnatione Verbi: nam cum ait Moysen hac ἰσχυρὰ, quam nunc expendimus, circumscriptis regnum Judæorum, neque ullum superesse apud Judæos regem vel prophetam, totum pro parte nominavit; & de gente Judaica generatim dixit, quæ de tribu Juda Moyses pronuntiaverat. Ex hac enim propositione, Tribus Juda semper potietur sceptro, necessario consequitur isthæc, Gens Judaica semper potietur sceptro: quemadmodum ex ista propositione, Familia Borbonia semper potietur sceptro, necessario sequitur isthæc, Gens Francica semper potietur sceptro. Idem est verborum Ambrosii intellectus in libro De benedictionibus Patriarcharum, aliorumque Patrum, qui in hujus sententiæ subdium adducuntur.*

Quarta.

V. Quarta autem loci hujus interpretatio, cujus vindices laudantur Epiphanius, Cynillus, Augustinus, & recentiores plerique, nimis late patentem sententiam superiorem in arcum cogit, & Jacobæi oraculi vim, quæ pertinebat ad tribus duodecim, in una tribu Juda concludit, ab eaque vult non ante ablatum in sceptrum, formam nempe publicæ legibus suis utentis, seque ipsam regentis ac gubernantis, postquam semel ad eam pervenerit, quam Messias exoriatur, quo tempore solutum in communitatem ac regimen tribus Juda; atque id rerum ipsarum eventum confirmare; nam decem tribubus in distas oras expulsis ac dissipatis, solam tribum Juda sedibus propriis ac pristinis restitutam, jurisdictionem suam, imperium, civilis corporis formam, & πολιτείαν servasse, quoad Christus in terras venit. Duo autem hic notari jubent sententiæ hujus defensores, ad illius oraculi intellectum necessaria; primum, ad locum ac terram quam infestura erat tribus Juda respectum habuisse Jacobum: quemadmodum enim promissâ Zabuloni, Issachari, aliisque à Jacobo data, ad portionem Chananææ terræ sortito ipsis eventuram spectant; sic quod Judæ datum est promissum, ad sedes posteris ejus in Terra sancta olim tribuendas pertinere; ac si dixisset Jacobus, ad Messiam usque tempora tribum Juda in portione promissæ Terræ olim ipsi assignanda mansionem ac reipublicæ formam habituram. Alterum hoc est, quod & superioris sententiæ patronis visum est, non hic determinari punctum aliquod temporis, quo cum affuerit Messias, tum tribus Juda momento eodem potestate excidat, regiminisque formam amittat: verum intelligendam diuturnitatem aliquam temporis, quæ à Pompeio vel ab Herode cœpta, videlicet ante Christi ortum, in clade Hierosolymis à Tito illata desinat. Enimvero qui sic sentiunt, oraculo huic exitum præparasse aiunt Spiritum sanctum jam inde ab Jeroboami divortio, cum altera populi Ebraici pars Israël dici cœpta est, altera assumto Judæ nomine veteris regni formam retinuit, & legitimum regum seriem propagavit. Quarum populi partium altera profligata & in longinquas terras abducta est, nec unquam potest in patriam restituta; altera ad Christi tempora πολιτείαν suam & αυτονομίαν habuit. Hoc ergo à prima & tertia discrepat quarta hæc sententia, quod statuit prima numquam defuturos aliquos Juda satos, qui Ebraicæ gentis teneant imperium, ad Messiam usque; tertia non singularibus quibusdam personis, sed toti Ebraicæ genti id adscribit, ut de se rectores det populi sui, quoad Messias exiit; quarta vero neque certis aliquibus hominibus, neque duodecim tribubus, sed toti Judæ tribui regimen ac imperium ad id usque tempus esse destinatum velit. Quanquam & tertia assertores sententiæ in quartam istam prolabantur. Pererit certe postquam in defen-

denda tertia sententia multum æstuavit, aliam demum subjicit, ut supra jam monui, quam esse fateatur non minus quam superiorem probabilem, quinimo planiorem ad intelligendum, & ad credendum proclivior, totam nempe hanc prophetiam ad tribum Juda pertinere: atque his deinde exponendis ea affert, quæ adstruendæ quartæ sententiæ utilia esse possunt.

Sententiam hanc multum habere probabilitatis fatendum est, & ad similitudinem veri longe propius accedere, quam superiores. Sed tamen id concoquere non possum quod שבט, *sceptrum*, interpretantur totius tribus Juda πολιτίαν & αυτονομίαν, cum principes aliquos Juda oriundos intelligi debere sequentia ista liquido demonstrent: *Neque dux de femore ejus.* Nec enim ullam afferunt distinctionis notam, unde probent ad diverſa pertinere, *sceptrum*, & *ducem*. Atqui *dux* ad totam tribum hic referri haudquaquam potest. Id ostendit hæc locutio *de femore ejus*, מִבְּרֵי רַגְלֵי, hoc est ἀπὸ ἰσχυρίων, *De inter pedes ejus*, qua ἰσχυρὰ partem virilem Scriptor sacer σημαίνε significationem. Sic & capite viceſimo octavo Deuteronomii sumitur, & apud Isaiam non semel. Vertunt ergo Onkelos & Hierosolymitanus Interpres, *De filiis eorum*: Jonathan, *De femine ejus*. Quæ eo refero, ut appareat notari hic singularium quarundam personarum successionem, quarum interitus gignendo reparatur: cujusmodi sane nihil de tota tribu vel dici vel cogitari potest; nam singulares homines generantur & intereunt, sibi que hoc pacto succedunt alii ex aliis progeniti: at cætus hominum coguntur & dissipantur, minime vero gignuntur & obeunt. Quod cum intelligerent quartæ hujus sententiæ patroni, veram ac genuinam verborum istorum explicationem asperrati, Aben Ezra sedari maluerunt, qui Judam, ut in superioribus, sic & in istis leoni assimilari censuit. Ut enim prædam inter pedes firmissime retinet leo, nec eam sibi extorqueri patitur, sic à Jacobo prædictum esse volunt, πολιτίαν, imperium, ac sceptrum, quod olim habiturus erat Judas, haudquaquam ab eo ereptum iri. Cujus statim interpretationis velut pertæsi ad aliam decurrerunt, quæ proponitur in Beresith Rabba, & est hujusmodi, respexisse Jacobum ad consuetudinem scribarum & actuariorum, qui ad judicum pedes sedere solent. Hæc quam inepta sint & sale Rabbinico digna, nihil attinet pluribus demonstrare. Cum ergo ex ipsorum doctrina ad eadem referantur *sceptrum* & *dux*; cumque *ducis* nomen ad certas quasdam personas de tribu Juda referri debeat, *sceptri* quoque vocabulum ad eas itidem pertinere, non ad tribum Juda universam dicendum est. Hoc insuper in eadem sententia improbo, quod non ad solam tribum Juda, sed ad Levitas quoque, & Benjamitas, qui Judæ nomine continebantur, & unum cum ea tribu imperium constabant, vim oraculi prorogant. Atqui ad unam tribum Juda id spectare clarissime indicat Moses eodem Genesios capite: *Omnes hi in tribubus duodecim: hæc locutus est eis pater suus, benedixitque singulis benedictionibus propriis.* Quippe suam sibi haber Benjamin, suam Levi: ergo tota illa Judæ propria est, neque cum ullis aliis tribubus ipsi communis esse potest. Neque argumenti hujus robor frangunt ea, quæ è libris Regum supra attulimus testimonia, in quibus sola tribus Juda Roboamo hæsisse dicitur, cum tamen Benjamitica tribus, & Simeonitica pars, ac item Levitica, eum sint secuta: usitatum quippe est & familiare scriptoribus nobiliorem partem pro toto nominare, si modo partes ipsæ discernendæ inter se, vel à toto distinguendæ non sint. Nam id si sit, tum certe hoc figuræ genere abstinetur, quæ opacaret stilum, & res confunderet. Roma ad Romanum imperium significandum nominari & potest & solet, cum ab ipso Romano imperio, vel ab ejus partibus distinguenda non est. Sin roget aliquis, ecqua sit Romani imperii præcipua urbs, & Romam eam esse dicam; vel quærat alter, ecquæ fuerint Romani imperii nobilissimæ urbes, & Romam ac Constantinopolim nomen; tum sane Romam haudquaquam Romanum ipsum imperium vel Constantinopolim significare censendum est. Par est de tribu Juda ratio, cujus nomine sociæ tribus tum sunt comprehensæ, cum earum discrimen afferre nihil necesse erat; at cum segregandæ invicem erant, singularumque futuræ dotes prædicandæ, quod facere instituerat Jacobus, tum vero alteri alterius nomen commodari nec potuit nec debuit. Adde Judæos, post Babyloniam Captivitatem, ex Babyloniorum, Perſarumque nutibus pependisse, usque ac Græcis deinde tributa soluisse, non supremum igitur ac verum penes ipsos fuisse imperium, sed precarium & alienis arbitriis obnoxium, proindeque sceptrum à tribu Juda tum fuisse ablatum. Id tertiam sententiam, perinde ut quartam impugnat, & à nobis adversus secundam oppositum est. Aliud præterea subjiciam argumentum, quo propositæ omnes sententiæ ex æquo convelluntur. Cum enim Messia prodeunte sceptrum Judæ ablatum esse volunt, regia utique potestare Judam excidisse statuunt. Nam tum hic vox *Donec* rem cui inferitur desitutam indicet, sequitur sceptri possessionem amisisse Judam, cum prodiit Christus. Atqui

Deut. 18. 18.
Iſa. 7. 20. &
16. 12.

Gen. 49. 26.

id adversa fronte pugnat cum clarissimis prædictionibus Prophetarum, quas mox sum allaturus, quibus regnum æternum posteris Judæ spondetur.

Quinta.
Clar. in Gen.
49. 10.
Clar. in Gen.
49. 10.

VI. Quinta denique sententia patronos habet Caietanum Cardinalem, & Anonymum quemdam virum Ebraicis literis eruditum, Isidoro Clario commemoratum, quam ipsi ex recentiorum Ebraeorum apothecis eruerunt. Hæc quoniam strictim ab eis est proposita, neque ullis roborata argumentis, uberius à nobis pro ratione instituti dilatanda est, suisque rationibus fulcienda. Aiunt illi res duas valde notabiles & omni observatione dignas hic prædici à Jacobo, primum fore ut prodeat aliquando Messias è tribu Juda, deinde ut æternum eadem tribus Juda regnum obtineat, à Messia videlicet tribuli Judæ propagandum. Æternitatem igitur imperii posteris Judæ his verbis promitti volunt: *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus: quippe si nunquam de hac tribu sceptrum ac ducatus auferendus est, nulla utique sine possessionem ejus circumscriptum iri, proindeque æternam fore manifestum est. Sententia verba liquido declarant, futurum ut perpetuas hæc imperii tribui Judæ per Messiam olim ex ipso proditurum contingat: Donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium.* Sedenim aliud omnino, inquit, sonare videntur verba ipsa, nempe tum desitutum Judæ imperium, cum venerit ille qui mittendus est. Hic vero unica oraculi hæret difficultas, quam sexcentis tamen Scripturæ sacræ exemplis, sexcentis Interpretum suffragiis, sexcentis Scriptorum exoticorum testimonis eximere promptum est. Iamdiu enim monuerunt nos doctissimi Librorum sacrorum explanatores vocem π , quam habet Ebraicum exemplar, quamque dictione *Donec*, retulit Vulgatus interpres, Septuaginta vero Senes vocabulo $\epsilon\omega\varsigma$, non semper finem, cessationem, ac $\mu\alpha\upsilon\sigma\upsilon$ ejus rei notare, de qua sermo fit, sed ejus nonnumquam continuationem, cum interventu alterius cui dictio, *Donec*, adjungitur. Sic octavo Genesios de Noëtico corvo: *Non revertetur, donec siccarentur aquæ super terram*: an ergo postquam siccatae sunt aquæ, corvus reversus est? minime vero. Itaque $\epsilon\omega\varsigma$ *Donec*, numquam reversum corvum significat, ne post siccatas quidem aquas. Sic vicesimo octavo Genesios Jacobo ait Deus: *Nec dimittam te, donec fecero quod locutus sum tibi?* an postquam ea fecisset Deus, Jacobum deserturus erat? neutiquam sane; sed Interpretum omnium consensus est, auxilii divini Jacobo exhibendi perpetuitatem hic sponderi, cum interventu eorum quæ ipsi Deus fuerat locutus. Sic Job vicesimo septimo capite: *Donec deficiam, non recedam ab innocentia mea*: an cum defecit Jobus, innocens esse desit? Sic sexto capite secundi libri Samuelis: *Igitur Michol filia Saul non est natus filius, usque in diem mortis sue*: an die mortis suæ filios parere cepit Michol? imo vero, perpetua ejus significatur sterilitas, cum mortis interventu, quam cum obiit Michol, sterilis esse non desit, sed longe magis sterilis facta est, ut pote quæ in vivis esse desit. Sic apud Homerum Agamemnon Chryseidem se patri reddaturum negat, quoad ipsam Argis apud se telam texentem senectus invadat, quod perinde esse docet Eustathius, ac si nunquam se reddaturum dixisset. Sic Achilles nulla sibi futura dixit cum Hectore fœdera, quoad alter alterum confecerit. Multa in eam sententiam collegit Hieronymus, quibus impii Helvidii obtrivit hæresim, & veram sententiam celeberrimi hujus loci defendit, in quo de Josepho & Maria ita disserit Matthæus: *Et non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum*: an post uxoris Mariæ partum eam cognovit Josephus, quod sentiebat impius Hæreticus? haudquaquam certe, verum perpetuam Mariæ virginitatem prædicat Evangelista, cum interventu partus, quo primogenitum suum edidit. Ergo vocis hujus similem intellectum esse vult Caietanus in Jacobi vaticinio, assentientibus recentiorum Judæorum eruditissimis, ut sensus hic inde exurgat, Imperii firmam ac perpetuam possessionem tribui Juda promitti, quod à Davide, posterisque ejus per aliquot ætates gestum, & ad alios deinde nonnumquam translatum est, cumque ab his gereretur, mere terrenum erat; tum pervenit demum ad Messiam, unum ex ipsius posteris, à quo ex terreno coeleste factum est & æternum, ita ut ab eo auferri deinceps & extorqueri numquam possit.

Fag. & Toft.
in Gen. 49. 10.

Hæc ex officinis Rabbincis fere deprompta Caietanus interpolavit. Adscribit ea quippe Judæis Fagius & refellit. Refellit & Toftatus, qui contineri ea ait Rabbinnica quadam descriptione, cui titulus est, Defensorium fidei. Congruum huic præterea quippiam proponitur in Rabboth, & in Schebet Jehuda, & alibi: nempe sceptrum à Juda numquam iri ablatum, postquam semel venerit Siloh. Id probant ex accentu musico lethib, qui voci π adjungitur, cuique vim *stærnum* inesse volunt; ita ut π , cui inhæret, divellat à sequentibus, & dictio hæc exponenda sit *In æternum*: ut locus sic interpungendus sit & interpretandus: *Non recedet sceptrum ex Juda, & legislator de inter pedes ejus in æternum, quando veniet Siloh.* Duo habet hæc expositio

Sententia Caietani plane consona, & quod regni perpetuitatem spondet Judæ, & quod voci דָּוֶן , *Donec*, cessationis significationem non adscribit: verum in quibusdam discrepat; primum quod regni tempus à Messia inchoat, cum longe vetustiora regni hujus initia statuat Caietanus: deinde quod regnum illi temporarium & cum mundo finem habiturum intelligant, adeo ut דָּוֶן , tempus indefinitum, non infinitum notet, cum Caietani doctrina regnum primo temporarium signatum esse decernat, quod per Messiam spiritale fiat & æternum, ne ipso quidem mundi occasu finiendum. Præterea inutilis est interpunctio illa, qua דָּוֶן à sequentibus disjungunt, cum sequatur וְיָבִי , quod cum דָּוֶן præcedenti conjungendum esse sciunt qui literis Ebraicis vel leviter tincti sunt. Tum vero דָּוֶן significat *Donec*, uti exponi vulgo solet, non *In æternum*, quod illi volunt. Nec quicquam juvantur accentu Jethib, qui non semper *דְּוֶן* est, velut in commate sequenti dictionem בְּכֵן , cui adnexus est, à sequentibus non divellit. Adde nec vocem וְיָבִי recte exponi, *quando*.

Quantumvis probabilis videatur hæc Caietani sententia, causas habeo tamen, cur ab ea cogar discedere. Nam primum notam & significationem temporis, quo venturus erat Christus, detrahit vaticinio Jacobi, adversus constantem & consentientem, non omnium modo Patrum Ecclesiæ, sed & vetustiorum etiam Judæorum opinionem, qui hoc oraculo tempus adventus Messia signari fassi sunt. De Patribus satis multa jam diximus, unde res appareat. Ex Judæis sic intellexisse videtur Josephus, & cum Vespasianum palpo percuteret, huic ejus exitum adscripsisse, uti superius à me observatum est. Sic intellexerunt & ii qui ab Origenis ævo ad hoc tempus, Echmalotarcham de tribu Juda, gentis suæ principem ac duces esse, & porro fore ad ortum usque expectati sibi Messia, censuerunt, quos jamjam sumus adorturi. Sic intellexerunt etiam R. Moses ben Nachman, ejusque sequaces, qui vocibus שֶׁבֶט & מַדְבָּקָה , *Sceptrum*, & *Dux*, notari volunt sæva imperia, quibus ubique gens eorum premitur, quæque veniente Messia abroganda sint. Idem præterea Nachmanides, & R. Bechai, hunc ex ea prædictione sensum elici posse crediderunt, licet non semper Israël imperium teneat tribus Juda, non alios tamen quam tribules Juda legitime id arrepturos, donec oriatur Messias. Sic intellexerunt denique, qui *וְיָבִי* sceptrum Judæ promissum esse rati sunt ad Christi usque adventum, si nimirum Dei præceptis mongeram se tribus illa præster. Quæ quamvis inepta omnia sint, & proxime à nobis refellenda, perpetuus tamen ille priscorum Rabbiorum cum sanctis Ecclesiæ Patribus consensus, & constans ac *מִפִּי יְהוָה* traditio in assignanda Jacobæ huic prophetiæ nota ac significatione temporis ortus Messia, mihi non videtur temere spernenda. Aliud præterea vitium inhæret Caietani sententiæ, quod nimirum iisdem Jacobi verbis, *Sceptrum*, & *Dux*, duas res plane diversas signari putet, regnum nempe temporarium, & regnum æternum, licet nullam distinctionis interpositam notam assignet, qua aliud secernatur ab alio, temporarium ab æterno; nullam conjunctionis, qua duo hæc prorsus disjuncta simul comprehendi debere approber.

VII. Expositis præcipuis nostrorum hominum interpretationibus & sententiis, ac explosis, nostra nunc proponenda superest, suisque probationibus & argumentis instruenda. Res quatuor dico his notari Jacobi verbis: *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium.* Prima prædictionis pars hæc est, *Non auferetur sceptrum de Juda*, qua æterna sceptri possessio Judæ spondetur. Alterum prophetiæ membrum hoc est, *Et dux de femore ejus*, quo temporarius & caducus Judæ præsignificatur principatus. Tertium est istud, *Donec veniat qui mittendus est*, quo temporarii hujus regni finis & Messia adventus prædicuntur. Postremum hoc, *Et ipse erit expectatio gentium*, quo Messia regnum, non Chanaanæ terræ claudendum angustiis, sed quaquaversus per omnem orbem patens, & spiritale futurum nuntiatur. Harum quatuor prædictionis partium inobservata distinctio, maximam opinionum diversitatem, nec minorem rerum perturbationem ac confusionem peperit. Caietano suboluit legitimus primi, secundi, ac postremi membri sensus, quibus regnum Judæ ex temporario æternum, ex terreno spiritale promittitur: sed tertii sententiam, quo mutatio isthæc & tempus adventus prædicuntur, non olfecit. Temporarii & terreni regni pollicitationem his inesse, ac notam præterea temporis quo proditurus erat Messias, perviderunt plerique Interpretes, ac fere omnes; reliqua non attigerunt. Caute hæc distinxeris, omnibus angustiis ac difficultatibus nullo negotio te expediveris. Sed planum id ut fiat, accuratius perscrutanda loci sententia est. Dico priorem oraculi partem, *Non auferetur sceptrum de Juda*, generale quippiam proponere, & Judam erigere in spem æternæ regni possessionis posteritribuendæ; sed ita tamen ut modum, quo continget æternitas isthæc, non expo-

Joseph. de bell.
Jud. l. 3. c. 28.
& libr. 7. c. 31.

Proponitur
deinde nostra,
& argumen-
tis confirmata.
187.

nat, nec regni hujus genus designet, futurumne sit spiritale, an temporarium. Pars altera à genere & indistincta rerum propositione descendit ad species, & promissi principatus naturam enucleate definire incipit: nam verba isthæc, *Et dux de femore ejus*, temporarium quid denotant & caducum, per humanam generationem & personarum mortalium successione reparandum. Sic enim supra intelligendum esse dixi istud, *De femore ejus*; sive ut sonant Ebraica, *De inter pedes ejus*; quod vertit Jonathan, *De femine ejus*, Onkelos & Hierosolymita, *De filiis eorum*. Deinde dictio מַחֲקֵק, quam Vulgatus Interpres exponit *Dux*, aliud quid sonat אֲשֶׁר־בְּיָמֵינוּ, *Sceptrum*, quod præcedit, uti proxime ostendam: hoc enim regiam dignitatem simpliciter sonat, illud potestatem duntaxat tradendorum præceptorum, & juris dicendi ac præscribendi; ut significetur principatum temporarium ac terrenum, quo potituri erant Judæ posteri, angustum fore, acillum, & sæpe alienis imperiis obnoxium, velut in Zorobabele; ita ut possent quidem jus dicere inter suos; sed supremo tamen imperio, libero, omnique alia dominatione soluto, & vere regio interdum exciderent, quoad adesset Messias, per quem hæc qualiscunque potentia abroganda erat, juxta illud Osee: *Dies multos sedebunt filii Israel sine rege, & sine principe, & sine sacrificio, & sine altari, & sine Ephod, & sine Theraphim*. At soluta hac potentia, nova constituenda erat per eundem Messiam, sed diversa & generis alterius, spiritualis nimirum & æterna, nullis temporum curriculis definita, nullis locorum spatibus contracta, nec jam Israëlitas solum regens, sed orbis universi gentes ditioni suæ subiciens. Id clarissime prædixit Amos: *Ecce oculi Domini Dei super regnum peccatis, & conteram illud à facie terra: verumtamen conterens non conteram domum Jacob*. Pollicetur Deus non contritum se penitus domum Jacobi, sed ejus *Cortem* servaturum: quod eventu comprobatum est; primum dissipatis per universum orbem Israëlitis; quippe subicit Amos: *Ecce enim mandabo ego, & concutiam in omnibus gentibus domum Israel, sicut concutitur in cribro: deinde terreno Israëlitarum & caduco imperio reformato in spiritale & æternum per Messiam Davidis nepotem & hæredem: subnectit enim Propheta: In die illa suscitabo tabernaculum David quod cecidit, & reedificabo aperturas murorum, & ea quæ corruerant instaurabo, & reedificabo eum sicut in diebus antiquis; ut possideant reliquias Idumææ & omnes nationes, eo quod invocatum sit nomen meum super eos, dicit Dominus*. Quamobrem addit Jacobus: *Et ipse erit expectatio gentium*. Designare autem isthæc spiritalem & æternam potestatem, cum alia plurima evincunt oracula Prophetarum, quæ recitabimus infra, cum Christi legem & regnum, spiritualia fore & æterna demonstrabimus; tum istud maxime è Psalmo septuagesimo primo: *Deus judicium tuum regi da, & justitiam tuam filio Regis . . . . . & dominabitur à mari usque ad mare, & à flumine usque ad terminos orbis terrarum . . . . . & adorabunt eum omnes reges terre, omnes gentes servient ei*; quæ de Davidis & Regum Ebræorum ipsius successorum regno sumi non possunt; nec enim id ad terminos orbis terrarum propagatum est; nec omnibus regibus terræ, omnibusve gentibus jura posuit: at aliud quoddam regnum notant, tantum quantum nullus unquam rex obtinuit, quod tamen posteritas Davidis obtinebit. Clarum hoc quoque è Psalmo octogesimo octavo: *Inveni David servum meum; oleo sancto meo unxi eum . . . . . & ego primogenitum ponam illum, excelsum præ regibus terre. In æternum servabo illi misericordiam meam, & testamentum meum fidele ipsi, & ponam in seculum seculi semen ejus, & thronum ejus sicut dies celi*. Memorabilis vero & prorsus appolita ad rem nostram vaticinatio hæc Isaie: *Parvulus enim natus est nobis, & factus est principatus super humerum ejus, & vocabitur nomen ejus, Admirabilis, consiliarius, Deus fortis, pater futuri seculi, princeps pacis. Multiplicabitur ejus imperium, & pacis non erit finis: super saluum David & super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud, & corroboret in judicio & justitia; à modo, & usque in sempiternum*. Ecce Davidis regnum Messia: spondetur in posterum tempus; sic ut postquam ad ipsum pervenerit, nullo casu intercidat, sic ut immensum sit ac pacificum, ut judiciorum æquitate firmetur, & per Messiam, Deum fortem & admirabilem, in perpetuum administraretur. Quibus succinit Daniel, cum ait Antiquum dierum Filio hominis dedisse potestatem, & honorem, & regnum; omnes populos, tribus, & linguas ipsi servituras; potestatem ejus fore æternam, numquam ab eo auferendam, nec regnum ejus unquam iri corruptum. Etsi testimonia hæc, aliaque multa huc pertinentia infra sum corrasurus in hoc Parallelismo, abstinere tamen non possum, quin & istud Jeremix, quod causam hanc juvat, in antecessum proferam: *Hæc dicit Dominus, Si irritum potest fieri pactum meum cum die, & pactum meum cum nocte, ut non sit dies & nox in tempore suo; & pactum meum irritum esse poterit cum David seruo meo, ut non sit ex eo filius qui regnet in throno ejus*. Addam & hoc Michæ: *Et tu, Bethlehem Ephrata, parvulus es in millibus Juda: ex te mihi egredietur, qui sit Dominator in Israel,*

in Israël, & egressus ejus ab initio, à diebus aternitatis. Duo hic prædicuntur, quæ in Jacobæo iidem oraculo prædicta sunt, proditurum nempe Messiam è tribu Juda, & aeterno regno potiturum. Quæ & Mariæ Virgini pollicitus est Angelus Gabriel, cum de Christo ex ea nascendo talia prænunderet: *Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus, & regni ejus non erit finis.* Quorum promissorum memores Christi Discipuli, postquam hunc vitæ restitutum viderunt, Interrogabant eum dicentes, *Si in tempore hoc restitues regnum Israël?* Adjiciam præterea id Isaïæ: *Et egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet, & requiescet super eum spiritus Domini, spiritus sapientia & intellectus, spiritus consilii & fortitudinis, spiritus scientia & pietatis, & replebit eum spiritus timoris Domini. Non secundum visionem oculorum judicabit, neque secundum auditum aurium arguet; sed judicabit in justitia, & arguet in equitate pro mansuetis terra, & percutiet terram virga oris sui, & spiritu laborum suorum interficiet impium.* His apertissime prædicatur spiritale fore Messia regnum: quanquam satis est aeternum dixisse, ut spiritale intelligatur. Sententia nostræ plurimum lucis & roboris affert illud Ezechielis, è vicesimo primo capite: *Hæc dicit Dominus Deus, Aufer cidarim, tolle coronam: nonne hæc est quæ humilem sublevarit, & sublimem humiliavit? Iniquitatem, iniquitatem, iniquitatem ponam eam: & hoc non factum est, donec venires cujus est judicium, & tradam ei. Sedeciam regem Juda, qui postremus fuit ex filiis David, fuisse dicitur Josepho, his perstringit Deus, & regio fastigio dejectum iri denuntiat. Nam quod Vulgata reddidit iniquitatem, si Ebraicum exemplar consulas, reperies *רָעָה*, hoc est *perversam*, coronam videlicet, quam se conversurum promittit Deus, temporariam nempe istam Sedecia in aeternam, cum is venerit de quo dixit Deus apud Isaiam: *Dedi spiritum meum super eum, judicium genibus proferet: & Johannes: Nec enim Pater judicat quemquam, sed omne judicium dedit Filio. . . . & potestatem dedit ei judicium facere, quia Filius hominis est.* Atque huic coronam illam regum Juda traditurum se denique Deus affirmat. Tum vero id eveniet quod apud Amosum prædixit Deus: *In die illa suscitabo tabernaculum David quod cecidit, & reedificabo illud sicut in diebus antiquis.* Rivos hocce claudam, postquam recitavero voces magnas de cælo editas, quas memorat Johannes in Apocalypsi: *Factum est regnum hujus mundi, Domini nostri & Christi ejus, & regnabit in secula seculorum: quibus temporarium hoc regnum, Domino Jesu Christo attributum, & aeternum factum esse sine ambage declaratur. Et vero vel ipsa, quam tractamus, Jacobi prædictio, si recte intelligas, rem conficit. Nam cum prædicit de futurum ducem de posteris Judæ, ejusque abolitum iri potestatem temporariam & terrenam prodeunte Messia, à quo novum statuendum sit & erigendum imperium, alterius utique generis esse debet imperium illud; alioqui nec prius abolere fuisset necesse, atque id continuare potius diceretur Messias, quippe in eadem gente, iisdemque locis paternum administrans regnum, quam novum fundasse. Itaque dictio *Donec*, rerum, quibus inferta est, cessationem ac *παύση* significans, vim suam hoc loco depromit quidem in secundum oraculo membrum, *Et dux de femore ejus*, quibus terrena & caduca potestas notatur, verum ad superiora isthæc non prorogat, *Non auferetur sceptrum de Juda*, quod regnum aeternum, nec à Messia abrogandum Judæ nepotibus pollicetur. Ergo querimonias omnes ac diffensiones Interpretum hac expositione sopimus: nam satisfacimus iis, & qui notationem temporis ab oraculo Jacobi detrahi sine piaculo non posse censent; & qui regni Judæ, quod Propheta perpetuum fore clamant, mutationem ac finem his prænunderari nolunt.**

VIII. Quin & egregie refellemus eos, si qui causabuntur falsam esse hanc quam damus partis primæ Jacobæi vaticinii interpretationem, qua aeternum posteris Judæ sceptrum sponderi volumus; atque item secundæ partis, qua statuimus iisdem promitti continuam ac perpetuam ducum, sive dominorum ac principum ex eadem tribu successionem, quæ Messia temporibus finem sit habitura: cum certum sit à Jacobo ad Davidem usque, & post solutam etiam Captivitatem Babylonicam, principes nullos extitisse qui Israëlitis jura legesque posuerint. At nos cum firmam sceptri possessionem promissam Judæ posteris & attributam fuisse dicimus, *καὶ οὐκ* quidem & mancipio ac proprietate ad eos pertinuisse intelligimus, etiam si *ἔνεστις* & ususfructus ad alios interdum transierit; atque id demum regnum agnationis jure Messiam recuperasse, & velut debitam sibi hereditatem crevisse, at immutatam, longeque auctiorem ac nobiliorem, maximisque incrementis & insigni accessione amplificatam; quam enim terrenam, angustam, & temporariam reliquerat David, immensam, cælestem, aeternam, nullisque deinceps mutationibus obnoxiam Christum cepisse. Mutabile enim fuit regnum Davidis & caducum, adeo ut id ex asse tertius heres non possederit: perpetuum vero est illud Christi, neque ullis finibus circumscribendum, quod totum nos

Luc. 1. 32, 33.

Act. 1. 6.

Isa. 11. 1, & 11.

Ezech. 21. 26, 27.

Joseph. Antiq. libt. 10. cap. 11.

Is. 42. 1.

Joh. 5. 22, & 10.

Amos 9. 11.

Apoc. 11. 15.

Refelluntur
argumenta
Adversario-
rum.
Primum ar-
gumentum.

Pars
missi
more
erfo.
dixi
ona.
pro.
quod
illud
endi;
sten,
; ita
omi.
Mes.
Dies
i, &
t per
nullis
is so.
edixit
: ve-
im se
n est;
enim
vino:
n per
susti-
i que
Ida-
vinar,
Ithæc
rum,
terna
judi-
ne ad
reget
relo-
arum
Idam
sten.
David
extel-
meum
emo-
enim
ejus,
abitur
lebit,
num.
plum
orum
a ad-
schisse
vitu-
ejus
infra
istud
domi-
e, ut
l ser-
: Et
nator
Israel,

Rom. 8. 17.

Heredes quidem Dei, cohæredes autem Christi adituri sumus. Ut autem Christi typus fuit David, quod inferius à me demonstrabitur, sic regnum Davidis typus fuit regni Christi; seu regnum potius idem unumque primus è tribu Juda David obtinuit, postremus Messias. Igitur etsi ususfructus sceptri à tribu Juda sit aliquando ablatum, ipsa tamen proprietas, ipsum jus auferri non potuit, illiusque aliquando per Messiam de se nascendum recuperandi spes in ea superfuit. Atqui jus ad sceptrum, sive sceptri *מלכות*, sceptrum recte appellari potest & solet. Dicere enim possumus non ablatum fuisse Angliæ sceptrum à Stuartorum gente, postquam in eam semel concessit, quamvis per multos annos Carolus secundus Rex patria regnoque depulsus vixerit: nam tum quoque jus suum retinebat. Hunc sensum, præter alios quos indicavimus Judæos, fere secutus est Onkelos in interpretatione vaticinii Jacobæi de Juda: dicit quippe non defuturos principem & scribam de tribu Juda, *עַד עַלְמָא, in æternum*. Secutus est eandem expositionem R. Selomoh, eique confirmandæ attulit locum hunc ex Daniele: *In diebus autem regnorum illorum suscitabit Deus cæli regnum, quod in æternum non dissipabitur, & regnum ejus alteri populo non tradetur.*

... 34.

secundum argumentum

Jerem. 21. 30.

IX. Opponi quoque nobis potest id quod Caietano objicit Pererius, non de spiritali potestate agere Jacobum, quæ in Ebræo populo numquam fuit; & ut fuerit, in tribu Levi, non Juda fuisse, sed tantum de terrena; hæc autem excidisse tribum Juda, neque postea recuperasse, ne per Messiam quidem, cujus regnum non fuit de hoc mundo, quique prognatus est hoc Jechonia, de quo futurum prædixit Jeremias, ut nepotum ipsius nullus imperium teneat. At ista discutere facile est; temporariam enim solum & terrenam potestatem in Ebræo populo fuisse fatemur ante exortum Messiam, sed quæ deinde in æternum regnum conversa sit per eundem Messiam, qui & ipse Ebræus fuit, Ebræis prognatus, tribulis Judæ, Davidis nepos; sic ut prior illa potestas, velut rudimentum esset quoddam & adumbratio posterioris. Quemadmodum enim Pharamundi successor vere est & habetur Ludovicus XIV, cujus imperiis Francia felicissime gubernatur, licet hujus ne minimam quidem ditionis partem tenuerit Pharamundus, alterique ac plane diversæ regioni præfuerit; ita verus ac legitimus Davidici regni successor habendus est Christus, licet alterius generis imperium obtineat: præsertim cum hic Davidico sanguine cretus sit, ille Pharamundino non sit. His ita distinctis & explicatis, irritum cadit argumentum Pererii: potestatem enim spiritalem in tribu Juda vel populo Ebræo fuisse dicimus, quatenus Messias tribus Juda & populi Ebræi pars hanc tenuit & exercuit: quo factum est ut cum terrena potestate excideret tribus Juda, celestem per Messiam recuperaret. Utramque autem à Jacobo præsignificatam & prædictam fuisse merito arbitramur.

Tertium argumentum.

Gen. 49. 1.

X. Facile quoque telum hoc alterum Pererii retundimus, quo per Caietani latus nostrum petitur, cum ait nullam sceptri vel *מלכות* vel *קְהֵלָה* habuisse tribum Juda temporibus iis quæ Davidem præcesserunt; defecisse itaque saltem hoc tempore sceptrum de Juda, quod oraculo repugnat. Quo telo non nostram solum, sed & alias etiam quas attulimus loci hujus interpretationes, suamque adeo Pererius oppugnat, cum probari non posse adversus eum disputantes ostenderit, ullum prærogativæ jus in hac tribu fuisse ante Davidem. Ut ut est, male certe hæc Pererio temporibus divisa sunt: nec enim id sibi vult Jacobus, statim post suam prædictionem Judam regni possessionem aditurum: imo vero, prospiciebat in longitudinem cum hæc diceret, ait enim: *Congregamini ut annuntiem quæ ventura sunt vobis in diebus novissimis*. Igitur tum primum Judæ jus ad regnum Israëliticum declaravit & attribuit Deus, spemque ei dignitatis hujus fecit; non ipsi statim, sed posteris ejus post aliquot ætates concedendæ.

Ad viam refutationi Judæorum sternendam, ostenditur in Jesu completum esse hoc oraculum. Manass. Conc. Quell. 65. in Gen.

XI. Postquam Christianorum super hoc oraculo sensus satis exploravimus, nostrosque ipsi proposuimus & confirmavimus, superest nunc ut adoriamur Judæos, quorum non uniusmodi opinio est, sed in duas sectas dissipatur. Alii enim Messiam quidem hic prænuntiatum agnoscunt, at Jesum hunc fuisse negant: alii ad Messiam id ullo modo pertinere insistantur. Ex his duobus fontibus sententiæ oriuntur complures, quas collegit horum temporum clarissimus Judæus Manassè ben Israël, & ad undecim capita revocavit. Ad convincendum simul errorem utrumque, totam hanc prædictionem in Jesu completam fuisse palam faciam. Ac ista primum manifesto ad Jesum spectant: *Juda, te laudabunt fratres tui; manus tua in cervicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filii patris tui*. Ad filium Judam verba facit Jacobus, quatenus Messias pater futurus est, vel Messiam potius in patre alloquitur. Nam quemadmodum Davidis avi nomen Messias nepoti tribuunt Prophetæ, quod declarabimus in hoc Parallelismo; sic & Messias Jacobus avi ejus nomen tribuit. A fratribus suis laudatus & adoratus

est Jesus, Christianis videlicet, quos fratrum loco habere se profiteretur apud Martharum: *Quicumque, inquit, fecerit voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipse meus frater, & soror, & mater est.* Itaque fratres non semel appellat, cum in Evangelio, tum & in Psalmo vicesimo primo sub persona Davidis: *Narrabo nomen tuum fratribus meis,* Psalm. 21. 23. Unde & cohæredes Christi Paulus nos esse ait. Ab iis autem primum laudatus est, cum prodigiosa eum patrante opera aspexerunt: postquam autem viderunt eum ad vitam rediisse, tum vere Deum esse cognoverunt, eoque nomine adorarunt. Quamobrem servos se Christi in Epistolis sæpe Apostoli profiterentur. Et nos hodieque, qui fidem ipsius amplexi sumus, divinos ipsi honores exhibemus. Cervices vero inimicorum vel cædit, vel sub jugum mittit; quippe *de ore ejus procedit gladius ex utraque parte acutus, ut in ipso percussat gentes, & ipse reget eas in virga ferrea . . . . .* Apoc. 19. 11, & seq. *ceteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, & procedit de ore ipsius.* Principem hujus mundi se foras ejectionum jactat. *Expoliavit principatus, & potestates tradidit confiteri, palam triumphans illos in semetipso.* Quod & futurum præsenferat Balaamus, cum diceret: *Et percussit duces Moab, vastabitque omnes filios Seth: item David: Persequar inimicos meos, & comprehendam illos, & non converterar donec deficiant: confringam illos, nec poterunt stare, cadent subius pedes meos: & præcinxisti me virtute ad bellum, & supplantasti insurgentes in me subius me: & inimicos meos dedisti mihi dorsum, & odientes me disperdidisti:* & alibi: *Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* Psalm. 109. 1, 2.

Pergit Jacobus: *Catulus leonis Juda: ad prædam filii mi ascendisti: requiescens accubivisti ut leo & quasi leana: quis suscitabit eum?* Quæ de Christi Jesu potentia dixerat: *Manus tua in cervicibus inimicorum tuorum,* leonis comparatione illustrat, quo inter quadrupedes nihil validius, quippe earum princeps & rex habetur. Hac ergo similitudine significatur, & Christi Jesu robur, & regium genus, quæ ipsi competere in Parallelismo à nobis demonstrabitur. Ascendit ad prædam, tum cum ex orci faucibus, Dæmonumque tyrannide humanum genus eripuit. Deinde victoriæ hujus modum, rationemque adumbrat, cum ait: *Requiescens accubivisti ut leo,* quæ mortem Christi exprimit: dormitionis enim ac somni vocabulis mortem significare consueverunt Scriptores sacri; & utramque notionem habet Ebraica dictio שבב, & somnus Homero dicitur *ἄσπυτος δαμάσιο*: Prædicta Jesu morte consequens fuit ipsius reditum ad vitam prædicere; quod & fecit his verbis: *Quis suscitabit eum?* ac si dicat, Non alius præter ipsum ac Patrem potest eum ad vitam revocare, Id sibi volebat Jesus, cum diceret: *Solvite Templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud . . . . . Ille autem dicebas de Templo corporis sui:* id Paulus, cum Patris potentiam ac virtutem prædicaret hoc modo: *Quam operatus est in Christo, suscitans illum à mortuis, & constituens ad dexteram suam in caelestibus.* Igitur Christum Jesum respiciebat Balaamus, cum de Israële, unde ortum erat habiturus, sic vaticinaretur: *Accubans dormivit ut leo, & quasi leana quam suscitare nullus audebit.* Joh. 1. 19. Eph. 1. 20. Num. 24. 9.

Sic deinde futurorum prædictionem Jacobus prosequitur: *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est; & ipse erit expectatio gentium.* Hæc jam satis excussimus. Addemus id tamen, geminis istis vocibus, *sceptrum,* & *dux,* sive ut habet Ebraicum exemplar שבט, & מַחֲקֵק, regiam dignitatem, & jus condendarum legum, esse expressa. Nam qui rex est, leges condere potest & vivendi normam præscribere. Unde fit, ut in Psalmo centesimo septimo Juda, ad quem pertinebat sceptrum, quique à Septuaginta Interpretibus vocatur βασιλεύς, in Vulgata *Rex,* Ebraice dicitur מַחֲקֵק. Apud Isaiam Deus, qui Rex regum est, eodem afficitur nomine, quod exponunt Septuaginta ἀρχων, Vulgata *Legifer,* cui adsonat & Jonathan. At non quisquis leges ferre potest, proinde & rex est. Jura Ebræis posuit Moses, Atheniensibus Solon, Lacedæmonis Lycurgus; quorum tamen nullus vere rex fuit. Quamobrem Aben Ezra, & R. David Kimchi, & R. Selomoh, vocabulum istud in oraculo Jacobi reddunt, *Dominum,* & *Principem;* R. Lipman in libro Nitzachon, מוֹשֵׁב, *Dominatorem:* non vero dixerunt *Regem.* Ergo regis potestas major est, legumlatoris angustior. Priorem potestatem, juxta Prophetarum vaticinationes, vere obtinuisse Christum Jesum, & paulo superius ostendimus, & in Parallelismo etiam infra probabimus. Legum quoque ferendarum jus, etsi regia potestate continetur, sceptrum tamen Christo tribuitur; uti, præter alia testimonia in Parallelismo quoque à nobis afferenda, vel unum hoc Isaiæ declarat: *Non erit tristis, neque turbulentus, donec ponat in terra judicium: & legem ejus insule expectabunt.* Ait deinde Jacobus: *Donec veniat qui mittendus est;* Ebraice, *donec veniat שׁוֹמֵר:* qua voce Messiam notari consentiunt Chaldæi Paraphrasta, & Thalmudista, alique Magistri, quos supra adduxi in testimonium. Existimarunt multi legisse Hieronymum, à שׁוֹמֵר, *misit:* X x ij

quæ lectio Judæis nonnullis, & Steucho postmodum, Huntlæo, ac Grotio placuit; Chal-
 ceos quoque ipsam fuisse secutos, at Judæos deinde adulterasse, censet Steuchus; Gro-
 tius vero approbare eam satagit, cum ex aliis Scripturæ sacræ locis, in quibus Mes-
 sias à Patre missus esse dicitur, adhibitis ad id significandum verbis *ἄριστος* & *πρω-
 τωτος*, tum maxime ex nono capite Johannis, ubi agitur de *natatoris Siloë*, quod inter-
 pretatur *Missus*: quæ loca ad id Jacobi vaticinium spectare putat. Fuit in eadem opi-
 nione Eusebius, eamque libro septimo Demonstrationis prodidit, & Grotio id argu-
 mentum ex Siloë petiitum subministravit. His addi poterant testimonia quædam
 Auctorum sacrorum, in quibus nomen *ἔρχομαι*, sive Venturus, Messia: proprium
 videtur esse & *ἡμετέριον*. Quale illud est Discipulorum Johannis ad Christum:
Tu es qui Venturus es, an alium expectamus? & hoc Pauli ad Ebræos: *Ahuc enim me-
 dicum aliquantulum: qui Venturus est veniet, & non tardabit*: quod ex secundo capite
 Habacuc depromptum est: & hoc Epistolæ ejusdem ex persona Messia: *Tunc dixi,
 Ecce venio*: quod è tricesimo nono Psalmo prodiit. Quo refertur & hoc Samarita-
 næ ad Christum: *Scio quia Messias venit (qui dicitur Christus): cum ergo venerit ille, no-
 bis annuntiabit omnia*: atque id etiam Aggæi: *Et veniet desideratus cunctis gentibus*.
 Venturus autem & mittendus reciproca sunt. Verum tantis licet suffragiis, tantisque
 argumentis se tueatur hæc opinio, ab ea tamen me revocat unius Samaritani exemplari-
 aris auctoritas, ex cujus ductibus intelligitur, eam, quæ nunc obtinet in Ebraico con-
 textu, scripturam esse vetustissimam, nec ullus vitiositatis suspexam. Nec abhorret
 à vero legisse Hieronymum *שׁוּב*, etiamsi vocis hujus originem repetiverit à *שׁוּב*,
 quidni enim crederent *שׁוּב* in *שׁוּב*, ejusdem instrumenti literam, mutari posse per variatio-
 nem dialectorum, uti mutatur nonnunquam in *וּב*? Nihilo magis Septuaginta Senum
 interpretationi assentiri possum: *ἔως ἀν' ἑλθῆν τῶν δυνάμεων αὐτοῦ*, vel, ut alii legunt,
ἕως δυνάμεως, vel juxta nonnullos, *ἕως δυνάμεως*. His significatas putat Eusebius Dei pro-
 missiones, quibus futurum spondit, ut in Abrahami, Isaaci, & Jacobi semine *be-
 nedicerentur omnes cognationes terræ*, & *Reges de lumbis Jacobi* egrederentur. At idem
 paulopost *δυνάμεως* illa aliter explicat, eaque opinatur esse, quæ Judæ Jacobus mox
 pollicitus est: *Juda, te laudabunt fratres tui; manus tua in cervicibus inimicorum tuorum;
 adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Juda: ad prædam, fili mi, ascendisti: requies-
 cens accubivisti ut leo & quasi leona; quis suscitabit eum?* At Onkelos, & Hierosolymi-
 tanus Paraphrastes, & Syrus Interpres, & R. Selomoh, regnum putant id
 fuisse quod Messia: erat *δυνάμεως*. Quam interpretationem Chrysostomus & Hie-
 ronymus arripuerunt. Ita videntur eandem lectionem secuti ac Septuaginta, nempe
שׁוּב, hoc est, juxta ipsorum interpretationem, quod ei; ut *שׁוּב* pro *וּב* usurpetur, & *שׁוּב*
 pro *אשר*, quæ sane nimis coacta videntur, & parum omnino verisimilia: nam præter
שׁוּב in *וּב* mutatum, vides, intrusum; deinde ante Davidis tempora contractum fuisse
אשר in *שׁוּב*, nullo exemplo probari potest, ut notavimus ad Origenem. Esto tamen,
 contractionem hanc tulerit ista ætas, quodnam hoc loquendi genus est, una, dua-
 busve dictionibus triplicem involvens *δυνάμεως*. Ut enim aliquis inde exculpatur
 sensus, *quod* primum præfigendum est *regnum*; subjungendum vero, *repositum*
 est: at *quod* ei subjiendum *Messia*; quæ connexa hanc sententiam dabunt, *Donec*
veniat regnum quod repositum est ei Messia. Pateremur, si ulla præcessisset, vel regni,
 vel Messia: mentio: quod cum non ita sit, explicationem hanc merito repudiamus.
 Nec illi anteferimus alteram R. Davidis Kimchi, quam proponit in libro Radicum.
 Is *שׁוּב* exponit *בן*, *filiius ejus*, & vocem derivat à *שׁוּב*, quod *secundus* significat,
 sive *secundus*. Id ut constare possit, dictio hæc parte sui ultima multanda est, & pro
 affixo *וּב* supponendum *שׁוּב*, deinde, inferendum, & dicendum demum *secundus* pro *se-
 cundo* *שׁוּב* hic usurpari. Hæc sententia, quantumvis ab oratione communi ab-
 horrens, recentioribus tamen plerisque Interpretibus Christianis placuit, quod Messia: or-
 tus ex matre, absque ullo patris opere, his designari visus sit. Nos vero, non quæ acu-
 tiora cogitatu, vel dictu pulchriora, sed quæ veriora sunt persequimur. Ea mihi arri-
 det præ reliquis vocabuli hujus interpretatio, quæ *Pacificum* reddit; à *שׁוּב*, quod est,
quiescit, in pace & otio fuit. Id quam Christo conveniat, liquet ex Davide, qui de eo præ-
 dixit, futurum ut *Oriatur in diebus ejus justitia & abundantia pacis, donec auferatur Luna:*
 & ex Isaia, qui hæc de eo *ἄριστος*: *Vocabitur nomen ejus, Admirabilis, consiliarius, Deus*
frutis, pater futuri seculi, princeps pacis; multiplicabitur ejus imperium, & pacis non erit
*finis. Quid quod conceptis de eo verbis præcinit Michæas: Et erit iste pax: & Za-
 charias: Et loquetur pacem gentibus. Quæ in Domino Jesu re fuisse completa evincet*
 noster Parallelismus. An & vocis hujus veriloquium tangitur apud Isaïam, cum ait
 aquas Siloë vadere cum silentio, *ἡσυχῆ μετὰ ἡσυχῆς*, juxta Septuaginta Interpretes: Fieri
 enim potuit, ut quemadmodum in oraculo Jacobi *שׁוּב* Hieronymus, alique accessi-

Joh. 9. 7.

Matth. 11. 3.
Ebr. 10. 37.

Hab. 2. 3.
Ebr. 10. 7.
Psal. 19. 8. 9.
Joh. 4. 25.
Agg. 2. 8.

Euseb. Dem.
libr. 8.
Gen. 35. 11.

Chrysost. in
Gen. 49.
Hieron. Epit.
Paul. cap. 4.
& alibi sæpe.

Psal. 71. 3. 7.
Isa. 9. 6. 7.

Mich. 5. 1.
Zach. 9. 10.
Isa. 8. 6.

verunt à שלש, *mist*, ita Isaias שלש, quod fontis nomen est, derivaverit à שלש, quievit, tranquillus fuit. Jam vero quatenus Messias fuerit expectatio gentium, vel juxta Onkelon & Hierosolymitam, quatenus ipsi dicto audientes fuerint populi, vel juxta Kimchium & alios, quatenus ad eum aggregati fuerint populi, præclare R. Moses Hadarlan in Beresith Rabba ostendit ex Isaiâ, qui futurum prædicit ut *ipsum gentes deprecantur*, ut *regem ejus insula expectent*, ut *Deus det eum in fœdus populi*, ut *ut suscipiet terram & possideat hereditates dissipatas*, ut *Deus testem populis det eum, ducem ac præceptorem gentibus*. His adde & istud Aggæi: *Et movebo omnes gentes, & veniet desideratus cunctis gentibus*. Simili promisso Deus patriarcharum Messia proavorum, Abrahami, Isaaci, & Jacobi spes sultentabat, futurum spondens, ut in illis benediceretur *universæ cognationes terræ*. Hinc ista Simeonis viri sancti, cum Jesum in sinu gestaret: *Quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum, lumen ad revelationem gentium*. Sin R. Jonam Gerundensem quis sequatur, qui *quoniam* hanc sic intelligit: *Non à Juda abscedet virga exactoris, quoad veniat filius ejus, qui gentium robur frangeret, uti quoque poterit Davidis suffragio, qui Deum inducit sic alloquentem Christum: Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te. Popula à me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terra. Reges eos in virga ferrea, & tanquam vas siguli confringes eos*.

His demum verbis Jacobi oraculum concluditur: *Ligans ad vineam pullum suum, & ad vitem, & fili mi, asinam suam. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uræ pallium suum. Pulchriores sunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores*. Quadrate & hæc in Christum ex Johanne intelligitur, apud quem Jesus hæc de se prædicat: *Ego sum vitis vera, & Pater meus agricola est: tum: Ego sum vitis, vos palmites: qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum*. Asinam autem & asellum, quibus invecus Hierosolyma inivit juxta Zachariæ vaticinium, Judæorum & Ethnicorum symbola esse uno ore asserverunt Interpretes. Porro significari à Jacobo his verbis eundem, qui à Zacharia deinde asina equitans descriptus est, traditur in Beresith utraque, Rabba & Ketanna. Cum illos ergo cœlestis gratiæ laqueis irretitos ad se pertrahit, sibi que adjungit, tum vere ad vitem pullus & asina religantur. Flecimus hæc nos quidem in allegoricum sensum, quod & fecerunt Chaldæi Paraphrastæ. Onkelos vitem interpretatur Deum, Deique doctrinam, tum & ipsius Templum ac Civitatem; asinam vero & asellum exponit Israëlem & Ethnicos, tum & æqui bonique amantes homines ac divina præcepta facessentes. Onkelon sequitur R. Selomoh. Jonathân & Hierosolymitanus Interpretis iis quæ sequuntur cruentas Messia victorias portendi putant. Ego vero aio Jesu Christi supplicium his præsignificari, isto Isaiâ loco fretus, quem ad Messiam pertinere arbitratur optima pars Interpretum: *Quis est iste qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra, iste formosus in stola sua? . . . . . Quare ergo rubrum est indumentum tuum, & vestimenta tua sicut calcantium in torculari? Quamobrem in sacrosancto Eucharistiæ sacramento de vino sanguinem suum fieri voluit, seque cruenta veste indutum obtulit in Apocalypsi. Nec ipse solum suo sanguine stola tingit at Discipulorum quoque suorum vestes eodem ablui jubet: *Hi sunt, inquit unus de Senioribus Johannem alloquens, qui venerunt de tribulatione magna, & laverunt stolas suas, & dealbaraverunt eas in sanguine Agni*. Alio loco sic ipse Jesus: *Beati qui lavant stolas suas in sanguine Agni*. Quæ sequuntur de oculorum pulchritudine & candore dentium, valent ea ad Messia speciem ac decorem commendandum; non eum qui in externa corporis forma, sed qui in animi dotibus ac virtute positus est. Quo pertinet illud è Psalmo quadragesimo quarto: *Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis, propterea benedixit te Deus in æternum*. An æternum illum Dei favorem forma corporis quisquam promereri potest? minime profecto. Simile est & hoc Isaiæ: *Regem in decore suo videbunt oculi ejus*. Eundem igitur sensum accommoda & Cantico, in quo Sponsi pulchritudo tenerimis & mollissimis verbis describitur: *accommoda vero his præcipue: Dilectus meus candidus & rubicundus: quibus candidi mores & ut Virgillii utar verbis, ardens virtus denotantur, quorum symbola sunt lac & vinum*. Rubor autem oculis maxime Messia tribuitur, perinde ut vis flammea in Apocalypsi & apud Danielem; & Deo ipsi apud Ezechielem: *nimirum ut perspicacitas ejus significetur, & oculorum vis omnia pervadens, etiam intima cordis*. Quocirca Christus Jesus in Apocalypsi, postquam flammeos & ignitos flammæ esse oculos dixit, subjicit continuo: *Novi opera tua: & deinde: Ego sum servans renes & corda*. Sic & Paulus ad Ebræos: *Non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus: omnia autem nuda & aperta sunt oculis ejus*. Cui vi exprimendæ nihil excogitari potest igne aptius, qui calore suo omnia penetrat, lumine collustrat universa. Candor autem adscribitur dentibus, propter fandi vim lacteam, qua Christum valuisse ex his*

Luc. 4. 21.

Pſalm. 44. 3.

Matth. 7. 29.

Joh. 7. 46.

Refelluntur

Judæi :

Julian. apud

Cynil. libr. 2.

ac ii primū,

qui Meſſiam

hoc oraculo

prædictum

fatentur qui-

dem, ac non-

dum veniſſe

eum contem-

dunt ;

quos inter

præcipui ſūt,

qui Echma-

lotarcham ſu-

da prognati

Judæis hodie-

que præſſe

affirmant :

Maim in Jad

Chaz. libr. ut

cap. 4.

Lucæ diſcimus : Et omnes teſtimonium illi dabant, & mirabantur in verbis gratia quæ procedebant de ore ipſius : id quod tanto ante præmonitum fuerat in Pſalmo quadra-
geſimo quarto : *Diffuſa eſt gratia in labiis tuis*, id ſibi quoque volebat Matthæus, cum di-
ceret : *Erat enim docens eos ſicut poteſtatem habens : & miniſtri Pontificum & Phari-*
ſæorum apud Johannem : Nunquam ſic locutus eſt homo ſicut hic homo. Nihil eſt enim
ad perſuadendum efficacius, nihil accommodatius ad delectandum, nativa hac oratione
& ſimplici, quæ detracto omni ornatu verborum, rebus ipſis placet quas expromit,
in earumque delectu laborem omnem & induſtriam conſumit.

XII. His animadverſis videant nunc Judæi, an commentitias ſuas loci hujus in-
terpretationes noſtræ poſſint opponere, & levi ſaltem aliqua veritate comprobare.
Eorum, ut dixi, de Prophetiæ hujus intellectu duplex extat opinio ; alii enim Meſſiæ
quidem prædictionem ei fatentur ineſſe, at Jeſum eum fuiſſe negant ; alii ad Meſſiam
id ullo modo pertinere inſiſtunt. Qui in priori verſantur hæreſi, non in eandem
omnes conſpirant ſententiam : quidam enim Meſſiam à Jacobo promiſſum nondum
veniſſe arbitrantur, venturumque exſpectant : quæ ſententia tradita extat in Thalmu-
dico libro Sanhedrin ; item in Bereſith utraque, Rabba & Ketanna ; & in Echa
Rabbathi ; apud Onkelon quoque, & alios Paraphraſtas Chaldæos, Jonathanem &
Hierofolymitam, apud R. Davidem Kimchi in libro שרשיש, R. Abrahamum Aben
Ezram, R. Salomonem Jarchi, & R. Joſephum in Ikkarim ſive Fundamentiſ fidei,
qui & id Onkelon accepiſſe narrat à Schemaia & Abthalione, ſtante etiamnum Tem-
plo ſecundo : cujus rei fides penes auctorem eſto. Eadem eſt etiam perſuaſio eorum,
qui Babylonicæ Captivitatis principem, quem ראש הנגלה, ſive Echmalotarcham
appellant, magnis Judæorum copiis, uti quidem ſingunt, Bagdadi præfectum, de tri-
bu Juda numquam non deligi aiunt ; unde oraculi veritatem peri cenſent ; quippe non-
dum ablatum eſſe ſceptrum de tribu Juda, nec proinde Chriſtum veniſſe. Vigeat
hæc jam inter Judæos opinio Origenis temporibus, quam plerique partium harum
gregales ſectati ſunt. Pluribus de ea re diſſerunt Benjamin Tudelenſis in Itinere, &
R. Abraham Zachuthus in libro Juchafin. Quidam vero Meſſiam geminum hoc Jacobi
oraculo promiſſum arbitrantur, Moſem alterum, alterum Meſſiam משיח עולם dictum :
quem errorem ſecurus eſt R. Bechai. Adde & alios jam ſupra conſutatos à nobis,
qui Judæa hic promiſſam agnoſcunt perpetuitatem regni, in Meſſia initium habituri.
Qui vero nullam Meſſiæ hiſ ineſſe prædictionem contendunt, vocem משיח, quam
reddidit Vulgatus Interpres, *Qui mittendus eſt*, vel ad Davidem, vel ad Saulem, vel ad
Jeroboamum, ipſamque adeo Silohurbem, vel ad Nabuchodonoforem referunt, quam
poſtremam opinionem Julianus Apoſtata tueri videtur. Haſ ſententias, ut pote in-
gniores reſelliſſe contenti erimus : alias quas ſcimus in Bereſith Rabba, aliisque locis eſſe
propoſitas, ſtudioſorum induſtriæ diſcutiendas relinquemus.

XIII. Ac priores quidem, qui Meſſiam hoc oraculo prædictum fatentur, ac
nondum veniſſe eum contendunt, nullum opinionis ſuæ afferunt argumentum ; ne-
que vero ullum aliud afferre poſſunt, præterquam quod nondum extitit quiſquam,
in quem partes oraculi hujus omnes apte congruerent. Quod manifeſte falſum eſſe pro-
bavimus. Deinde cum ſuperiori Propoſitione docuerimus eum habendum eſſe Meſſiam,
cui uni prophetiæ omnes Veteris Teſtamenti de Meſſia conveniunt, hinc efficitur
eum in quem appoſite quadrabit prophetia hæc Jacobi, ſi modo reliqua Veteris Te-
ſtamenti vaticinia conſentiant, Meſſiam eſſe habendum. Hanc autem Jacobi prophe-
tiam in Jeſum convenire luculenter demonſtravimus, & reliquas præterea Veteris
Teſtamenti vaticinationes huic conſentire ſuis à me probatur locis. Unde efficitur Je-
ſum eſſe Meſſiam, proindeque jam Meſſiam veniſſe.

XIV. Vaniſſima vero præ cæteris eorum opinio eſt, qui Echmalotarcham quem-
dam conſingunt, Judæorum imperium in Aſia tenentem, & tribu Juda oriundum,
quem Patriarcham appellant, perpetuaque ſucceſſione dignitatem eam ad Chriſtum
uſque extitutam aſſeverant. Vetus illud quidem Judæorum commentum eſt, ut in-
telligi poteſt ex Seder olam Zutha ; jam inde ab Origenis, ut dixi, ſuperioribusque
deductum temporibus ; quod ita recentiores amplificaverunt Magiſtri, ut Patriarcham
hunc genealogiæ ſuæ ſeriem detexere, ſcriptisque ac legitimis instrumentis approba-
re poſſe putent. Atque ad hanc fabulam ordiendam una ipſis cauſa videtur fuiſſe
Jacobi de Juda prophetia, quam in Echmalotarcha exitum habuiſſe priſci Rabbinii exi-
ſtimabant, ut auctor eſt Mammonides in Jad Chazacah. Opinioni huic proſtigandæ,
inconſtantiam ipſius & varietatem ſatis eſt prodidiſſe : nam Benjamin Tudelenſis,
qui in Itineris ſui hiſtoria Iſrahæitarum multitudinem ac potentiam fictitiis narratio-
nibus commendare unice videtur habuiſſe propoſitum, multa de Echmalotarcha con-
gerit, ac ipſum Bagdadi ſedem habere narrat, & imperium ejus Aſiæ finibus circum-

senbit. Tum paulopost infinitas Judæorum copias versus Eurum statuit, sui juris, rerum omnium ubertate affluentes, amplissima & beatissima loca late incolentes, & ab omni commercio ac reliquorum hominum aditu seclusas, propter vastissimas solitudines interjectas. Pleraque tamen horum se fando tantum accepisse fatetur, quæ deinde R. Isaac ben Aramah in suis Legis explanationibus dicendo dilatavit. Auctor est etiam Aben Ezra ætate sua nepotes quosdam Davidis extitisse Bagdadi. Sed & narrant R. Gedalias ben Jechaia in Catena Cabalæ, atque item Auctor Schever Jehuda, posteris Davidis apud Persas summum honorem habitum fuisse. Multa quoque de maximis Judæorum *Ἰουδαϊσμός* & regiois in deserto Chabor & ad mare Rubrum situs disserit R. Abraham Peritzol in Orchard olam, sed de quibus nihil ipse quoque præter auditum habere se agnoscit. Multa idem, multa & ad nauseam usque insignis mendaciorum & ineptiarum factor Eldad Danita, qui quatuor Israëlitarum tribus, Danitidem, Gaditidem, Aferitidem, & Nephthalitidem in Æthiopia locat, Sabbathio flumine septas, & omnibus copiis circumfluentes; reliquis sex in Asia suis legibus utentes: nonnulla & R. Simeon in Jalcut, & ante illos Beresith Rabba & Thalmud in libro Sanhedrin de Judæis ultra Sabbathium flumen, quod ab aliis plebisque in Media statuitur, habitantibus, & regna illic obtinentibus; quos & moenibus igneis protectos, & ab omni hominum commercio sejunctos esse quidam per summam vecordiam affirmare ausi sunt. Idem Peritzol Judæos versus orientem Solem locat, & montibus immensis circumclusos fingit. Postellus, popularis meus, vir magni, sed limmoderati & effrenis ingenii, intra has montium angustias diu latitasse decem tribus ait, sed tandem prognatos ex iis Tartaros & Turcas inde erupisse, vastissimasque regiones armis occupasse. Quod ex Haythoni Armeni Historia probare conatus, viris gravibus & eruditis persuasit. Magni etiam Judæorum exulum cæcus in India, magni ad Daphnem Antiochiæ suburbium statuuntur. Quidam & in America decem tribus requirunt. In quem errorem mirarer animum suum demisisse, eique defendendo studium suum & operam accommodasse doctissimum Manassem ben Israël, Amstelodami olim familiariter mihi notum, nisi Judæum fuisse meminissim. At res est omnibus cachinnis digna, asseverasse ipsum in Conciliatore, inter Judæos, qui per Hispaniam & Galliam ante annos aliquot dispersi erant, duces ac principes Davide prognatos semper extitisse, videlicet Abrabanieles: & post excidium secundi Templi duas ex hac gente familias in has oras migrasse; quarum altera eorum erat qui Bene Daud, *Filii David*; altera eorum qui Abrabanieles appellabantur. Quod & R. Isaaci ben Guiar auctoritate confirmat. In quo tamen non gentium solum suorum, sed & suam ipsius causam agit homo non incallidus; nam duxerat uxorem de stirpe Abrabanielum, magnoque sibi ducebat honori Davidicam gentem affinitate contingere. Itaque Davidis nepotes se genuisse jactabat. Redeamus vero ad decem tribus, quas Thalmud Hierosolymitanum, omnes ineptias putidissimo figmento superans, nubibus protectas & à reliquis mortalibus hujusmodi sepimento separatas comminiscitur, proindeque & à Echmalotarchæ ipsius imperio discretas. Quomodo enim ultro citroque ad eum illinc commeare, vel ab eo illuc penetrare legati potuissent, cum omnis aditus esset interclusus? Nisi dicant fortasse solis Judæis hanc facultatem divinitus fuisse concessam, quod credit Judæus Apella, non ego. Scio memoriæ proditum esse à Josepho tribus decem trans Euphratem deportatas in immensam multitudinem sua atate excrevisse, quod ab eo edoctus Orosius retulit: verum nulla illic regna commemorant; imo barbarorum imperiis fuisse subjectas optime à Sulpitio Severo observatum est. Nec moror auctoritatem Scriptoris libri quarti Esdræ, qui decem tribus in longinquas terras abiisse somniat, ut ritus suos sine impedimento possent observare, discessisse illis aquas Euphratis, ut olim Rubri maris & Jordanis; & post anni unius iter in regionem Arsareth pervenisse, quo nemo homo hactenus penetraverat; ibique summa pace frui, quoad ipsi reditum Deus paret. Quæ impuri auctoris & otio suo abutentis mera figmenta sunt.

Atqui nos argumenta non deficiunt, quibus inanem hanc Jacobæi prædicti expositionem possimus diffutare. Nam primum constat adeo permittas esse Judæorum tribus ac confusas, ut ne levi quidem suspitione origines familiarum internosci queant, nedum scriptis comprobari. Atqui ineptum est credere ea venientis Messæ signa præmonstrasse Jacobum, eventuram nempe tribui Juda sceptri amissionem & ducum defectum, quæ deprehendi haudquaquam possent; cum ne ipsa quidem tribus Juda fecerni ab aliis ac distingui queat. Aio præterea nusquam gentium jus sceptri, ditio nemve ullam aut imperium Judæos obtinere. Hac enim ætate frequentibus mercatorum commerciis, & longinquis viatorum peregrinationibus, satis accurata terra habitabilis percepta notitia est, ut fabulosa hujusmodi imperia confingere nemini liceat.

Orch. Ol. cap. 14.

Thalm. in Sanh. cap. 19.

Postell. Hist. Orient. Part. 1. cap. 5, & 6.

Hayth. cap. 17. Hist. Or.

Joseph. Antiq. lib. 11. cap. 5. Oros. lib. 2. cap. 7. Sulpit. Sev. Hist. sac. l. 2. 4. Esdr. 13. 41. & seq.

Scimus vero quoquoersum dissipatam infelicem hanc gentem alienis parere legibus, nec quidquam eorum attentare fas ipsi esse, quibus constat regia potestas; puta reos morte plectere, bella denuntiare, monetam cadere, leges proponere: imo vero, ludibrio ubique ac despiciatui habitam, velut in celeberrimo orbis universi theatro atrocissimas scelerum suorum poenas luere. Mirum foret profecto tantam hominum multitudinem, bonis omnibus florentem, ita delituisse ad hanc diem, ut post tot ac tantas hominum nostrorum peregrinationes adiri non potuerit. At jamdiu est quod Origenes & Theodoretus Patriarcharum originem de tribu Juda arcessitam vanitatis insularunt. Nec uno loco scribit ille, jus gladii Judæis fuisse ademptum, eoque exitum habuisse Jacobi vaticinium Judæ filio editum. Quod si in reos aliquando animadvertisse leguntur ipsorum Ethnarchæ, id quod suis factum temporibus, seque expertum affirmat Origenes in Epistola ad Africanum, hoc sibi juris fuisse illos ait, vel dissimulantibus Romanis, vel gratificantibus. Proditum deinde est variis locis à Maimonide, quam angustis finibus coercita fuerit Judæorum potestas & jurisdicção. Is quidem extra terræ Chanaanitidis limites judicia capitalia exercere fas julque non erat; itaque Babylone, & Alexandria, & Antiochiæ, ab iis, quibus subditi erant, Principibus capitalia jura petebant, vel eorum reddendorum licentiam impetrabant. At intra Chanaanitidem soli Palæstini Judæi jure gladii pollebant, non Babylonii, aut Aegyptii, aut Antiocheni, quibus id nullibi gentium erat concessum; unde efficitur ineptum esse, Babylonios Judæis, quorum accisa adeo potestas erat, sceptrum & regiam dominationem adscribere. Quid quod & Echmalotarcharum ipsum à Muhammedanorum Calipha potestatem per sigilli traditionem accipere solum Benjamin testificatur: quo minime proprium, sed fiduciarium dominium habuisse confitetur. Sed ne Synagogas quidem, collegia, aut scholas, nisi de Principum licentia, habere poterant: & si quibus fruebantur privilegiis, totum id benignitati Principum eorumdem acceptum referebant. Hæc quidem pro temporibus varie mutarunt. Id juris quo pollebant olim Palæstini Judæi, ad hanc diem minime retinuerunt: penes Turcas est suprema potestas, à quibus omni juris dicundi facultate multati sunt. Quod ad regna vero illa imaginaria è decem tribubus propagata attinet, etiam si nunc extare fateremur, quis ea credat se hominibus tribu Juda prognatis subjecisse? Quamvis enim legamus in Beresith Rabba deportatas esse decem tribus in certum quemdam locum, in omnes vero regiones quoquoersus dispersas fuisse tribus Juda & Benjamin, ita ut unum aliquem ex tribu Juda apud se reperire potuerint, quem sibi præficerent, ex quo tamen Israël detrectavit imperium tribus Juda, seque ab illa segregavit, non coëstuntur Judæi Samaritanis, quemadmodum ex Christi Jesu & Samaritanæ mulieris colloquio cognoscimus. Itaque R. Isaac Abrabaniel in sua Isaia interpretatione, quæ de Christi contumeliis & tormentis quinquagesimo tertio capite prædicta sunt, ea ad popularium suorum miserias detorquet, eorumque calamitates & arumnas multis exaggerat; immemor beatorum illorum orientis regnorum, præclaræque Echmalotarcharum dignitatis & potentia; regique potestate, scepro, ac dominio Israëlitis penitus excidisse, nec ullum Synedrium habere fateretur. Enimvero futurum id animo præsentiebat Amos, cum diceret: *Ecce oculi Domini Dei super regnum peccans, & conteram illud à facie terræ: verumtamen conterens non conteram domum Jacob, dicit Dominus*: hoc est, Regnum illud temporarium & terrenum Judæorum excindam, at in aliud æternum deinde reparabo. Subjicit enim: *In die illa suscitabo tabernaculum David quod cecidit; & readificabo aperturas murorum ejus, & ea quæ corruerunt instaurabo.*

Caduci quoque hujus Israëlitarum regni ruina prævidebat Osée, cum diceret: *Dies multos sedebunt Filii Israël, sine rege, & sine principe, & sine sacrificio, & sine altari, & sine Ephod, & sine Theraphim.* Qua prædicatione Origenes Judæorum merito contundit recordiam, qui tribum Juda ad Messiam usque per Patriarchas suos sceptrum retenturam esse jaçtabant. Jonathan quoque tempus illud eadem vaticinatione prænuntiari docet, quo nullis regibus Davide oriundis Judæi parebunt. Candidius etiam R. David Kimchi præsens popularium suorum exilium illic indicari censet, quo regibus ac principibus generis sui penitus destituti barbararum gentium imperis continentur. Atque hæc prophetia jam compleri ceperat, cum dicebat Azarias: *Non est in tempore hoc princeps, & dux, & propheta, neque holocaustum, neque sacrificium, neque oblatio, neque incensum, neque locus primitiarum coram te.* Candide quoque R. Bechai, & R. David Ganz, & R. Manasse, à nullis gentis suæ regibus vel principibus populares suos regi testantur. Difertissime vero omnium R. Isaac Akrisch in קרי המבשר, narrationes hujusmodi fictitias esse declarat, & ad sublevandos suorum animos excogitatas. Esto tamen, tantum patuerit Babyloniorum Judæorum ditio, quantum gentiles ipsorum volunt, constat certe nunc attonsam ac refeçtam ubique terrarum ita esse, ut

Origen. ceteri
apoc. libr. 4.
cap. 1.
Theod. in
d. 3. 1.

Joh. 4. 9.

Amos 9. 8. 11.

Osée. 3. 4.

R. Dav. Kimchi.
in Osée. 3. 4.

Dan. 3. 18.

esse, ut extincta potius & sublata penitus dicenda sit, ac proinde oraculo Jacobæo nequaquam accommodari posse. Nec enim ad id satis est, verum aliquando fuisse quod de fictio illo & stamineo gentis suæ sceptro commemorant, sed ad Messiam usque iis expectatum perseverare debuit. Quod cum secus venerit, nullaque hodie sceptri umbra apud ipsos super sit, nulla ratione defendi potest ea quam afferunt prædicti Jacobæi interpretatio.

XV. Nihilò validior illa est quam proposuit R. Bechai, à quo libri Mosis explanationibus sunt illustrati. Is super hoc loco Geneleos, & in libro quem שלח ארבע, *Mensam quadratam* inscripsit, geminum hic Messiam prædictum esse opinatur, Mosem alterum, alterum Messiam proprio dictum quem Judæi expectant. Nec enim credibile esse ait Jacobum futura animo prospicientem, longinquam & remotam Israëlita gentis liberationem prædicendam suscepisse; instantem vero & proximam, cuius auctor futurus erat Mosès, silentio prætermisisse; utramque ergo uno vaticinio præsentiasse; præsertim cum altera alterius typus & exemplar, juxta doctrinam à Prophetis traditam, futura esset: præterea Siloh Mosem esse per artem Gematricam; nam si vocabulorum שילה, & משה, valorem arithmeticum colligas, habebis utrobique summam CCCXLV; ad Mosès vero tempora Israëlitarum sceptrum tenuisse tribum Juda, & ab ea demum ad Levitas per Mosem translatum esse. Regem porro fuisse Mosem probat hoc testimonio Deuteronomii: *Erit apud rectissimum Rex congregatis principibus populi, cum tribus Israël: quod adsonat huic prædicto Jacobi: Et erit aggregatio populorum: sic enim Ebraica verba reddi possunt. Israëlita autem populorum nomine afficiuntur eodem loco Deuteronomii: Dilexit populos: omnes sancti in manu illius sunt.* Hæc Bechai, cui respondeo nugatoriam esse & futilem Gematricam artem, per quam ex hoc Jacobi oraculo, & ex quocumque Scripturæ loco sexcenta ejusmodi signum quivis queat extundere. Aio deinde etsi sceptri jus in tribu Juda semper fuerit, usum tamen non fuisse ante Davidem, quod vult Bechai, nedum ante Mosem, cujus ævo Judaica tribus, totaque Israëlita gens durissima apud Ægyptios servitute premebatur. Fac tamen sceptro tum potitum fuisse tribum Juda, repugnantia sibi que contraria implicabit hæc opinio: nam ut ei accedat fides, dicendum est, reipsaque dicit R. Bechai, sceptrum de tribu Juda fuisse ablatum, postquam venit prior Messias Mosès. At sciscit idem Magister, non ablatum iri sceptrum de Juda, antequam postremus Messias advenerit. Igitur Mosès ætate nequaquam ablatum fuit. Corruit ergo sententia hæc, seque ipsa jugulat.

XVI. R. Mosès ben Nachman, R. Joël ben Suib, alique partium illarum Magistri, dictiones שבט, *Sceptrum*, & מרחק, quod Vulgata *Ducem* reddit, designare volunt sævum & impotentem dominatum, quo misera ipsorum gens passim vexatur. Cui calamitati tum à Deo finem impostum iri censent, cum Christus advenerit. Facile enim vero confutatur opinatio hæc ex verbis à Scriptore sacro adjectis, quibus מרחק, *Ducem, sive Legislatorem* hunc de femore Judæ proditurum præcinit. Unde liquet, non externos, quibus parere coguntur, principes, sed gentiles eorum ac tribules prædicti. Inde se ut expediant alii, exponunt *Doctorem Legis*: ut sententia hæc sit, Legis Doctores semper fore inter Judæos, qui eos officii sui commonefaciant, nec Legis oblivisci patiantur, etiamsi iniquum Ethnicorum principatum & dominationem tolerare cogantur. Verum ne id quidem defendi potest: nam si sacrorum annalium replicemus memoriam, falsum esse reperiemus, duris semper Judæos imperiis fuisse afflictos, cum micissimis & æquissimis Regibus, quos gens hæc plerosque tulit, paruerint. Nego denique vocem שבט, si solitaria sit, tyrannicum imperium sonare. Dominationem generatim significat, tam æquam & legitimam, quam impotentem: que sane adjuncto epitheto determinanda erat, cum in eo rei totius cardo verteretur; uti in Psalmo secundo determinata est: בשבט ברזל, *in virga ferrea*. Qui vero שבט hic tribum sonare rentor, ut sensus sit, Non ablatum iri tribum Juda, ita ut decem tribus ab Assyriis in longinquas regiones deportate sunt, semperque suos ipsam doctores habituram, veritati manifeste contradicunt, cum Judaica gentis reliquæ ablata, deportata, miserrimis exiliis multata sint. Igitur si patriam ac penates servare debuit tribus Juda ad Messiam usque, Messiam jam pridem venisse necesse est.

XVII. Existimant præterea R. Selomoh Alcabitzius, in libro Manoth hallevi; R. Obadias Saphornus in suis Legis expositionibus, proxime memoratus R. Mosès ben Nachman, alique hujus gregis, non hoc sibi voluisse Jacobum, ad Messiam usque ætatem temporarii sceptri possessionem penes tribum Juda semper futuram, cum ea sepe excidisse ipsam certum sit, sed non alios reges quam tribu Juda ortos Israëlitis imperaturos: sin res secus eveniat, causæ futura ipsorum peccata; regnumque à Juda ad tempus ablatum, ipsi aliquando restitutum iri; proindeque punitos fuisse à Deo, præsent, sed.

tum R. Bechai, qui Messias duos à Jacobo prædictos affirmat, quorum alter fuerit Mosès, alter nondum advenit:

Deut. 33. 5.

Deut. 33. 5.

& qui vocabus, שבט, Sceptrum, & מרחק, tyrannicum & crudele imperium in se passim exerceri solitum prædicti putant: & qui שבט, hic tribum sonare opinantur:

Psal. 2. 9.

quique Jacobum non id sibi velle censent, fore ut Israëlitis Reges de tribu Juda semper præsent, sed.

ut non alii quam hac tribu orti profuerint: 2. Reg. 10. 1. 1. Reg. 10. 24. 1. Reg. 10. 11. quicumque aliis prognati tribubus sceptrum usurparunt: cum ergo Saul qui Benjamita fuit, & Assamonæi qui Levitæ fuerunt, sceptrum sibi arrogassent, infeliciter ipsos periisse, Deo sic jus tribus Juda persequente. Meminissent doctrinæ hujus patroni, quibus verbis Saulem Samuel compellaverit, cum unctura Regem cum Israëlitarum consecraret: *Ecce unxit te Dominus super hereditatem suam in principem.* Meminissent quibus cum verbis Samuel Regem renuntiaverit: *Certe videtis quem elegit Dominus, quoniam non sit similis illi in omni populo.* Eane injusta est regni possessio, cujus auctor est Deus? Meminissent quam demisso sermone Samueli responderit Saul, cum in amplioris fortunæ spem excitaretur: *Numquid non filius femini ego sum, de minima tribu Israël, & cognatio mea novissima inter omnes familias de tribu Benjamin? quare ergo locutus es mihi sermonem istum?* quasi regni honorem refugiens ac detrectans. Ex his intelligitur Judæ sceptrum non contra jus, sed Deo sic volente & jubente Saulem occupasse, adeo ut qui secus sentiunt, apertissimo Dei judicio & clarissimis Scripturæ sacre verbis contraire videantur. Meminissent etiam Jeroboamum tribu Juda haudquaquam oriundum certo Dei nutu Israëlitis imperasse: sic enim ipsum Abias Silonites compellat: *Hæc dicit Dominus Deus Israël, Ecce ego scindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem tribus: & deinde: Te autem assumam, & regnabis super omnia quæ desiderat anima tua, erisque rex super Israël. Si igitur audieris omnia quæ præcepero tibi, & ambulaveris in viis meis, & feceris quod rectum est coram me, custodiens mandata meæ & præcepta meæ, sicut fecit David servus meus, ero tecum, & edificabo tibi domum fidelem, quomodo edificavi David domum, & tradam tibi Israël.*

qui prophetiam hanc esse statuerit: XVIII. Futilis verò penitus & absurda est eorum interpretatio, qui prophetiam hanc, non planam ac simplicem, sed *ἀποδυνάτω*, & connexis quibusdam determinatam esse statuunt: atque ea lege & ordine principatum ad Messiam usque tempora esse Judæ promissum, si modo legi divinæ obsequatur. Cum enim opinionem istam nulla Scripturæ sacre prosequantur testimonia, uti nullo jure proponitur, sic optimo jure repudiatur. Cum alioqui pari exceptione, si huic adhibetur fides, omnia sanctorum Prophetarum vaticinia eludi possint.

quique id ita exponunt, Judæis deservit nunguam deservit: 2. Reg. 17. 27. XIX. Proponitur præterea hæc loci interpretatio in Berosith Rabba, Judæos, dispersos licet & captivos, non ita tamen vexatum & afflictum iri, ut omni penitus presidio careant; futurumque semper ut ex uno loco expulsi, in alium benigne suscipiantur, quoad Messias veniat; haud aliter atque à Machiro Ammielis filio David Absalomum fugiens exceptus est, & omnibus copiis liberaliter adjutus. Atqui hoc non tribus Juda privatim proprium est, sed ad omnes Israëlitas generatim pertinet: cum tamen demonstrandum fuerit promissionem hanc, Judæ privatam & propriam fuisse, nam Jacob *benedixit singulis benedictionibus propriis.* Deinde vix assignari regem, gentemve posse puto, quæ eos ita foveat ac protegat, vel tam certis prosequatur auxiliis, quam Machir Davidem; cum per universum orbem, quantum fando accepimus, æque viles habeantur, despiciantur sint, gravissimis tributis obruti spolientur, diripiuntur.

qui ita, Tribum Juda ex hominum commercio nunquam iri segregatum, ut decem tribu. XX. Postremam hanc ex R. Manassis Conciliatore proponam oraculi Jacobæi expositionem; nunquam ita sublatum iri tribum Juda, & ex hominum notitia ac commercio segregatum, uti decem tribubus contigit, sed semper doctores suos per quos erudiat ad Messiam usque ortum habituram. Ego vero aio non magis ex hominum societate & usu sepositas esse decem tribus, ac illam Judæ: nam qui per orbem sparsi sunt Judæi, quibusnam prodierint tribubus; an ex decem, an ex Judæa tribu, valde incertum est; tamque credibile est decem tribus ab Assyriis in orientem abductas, Judæos illic superstites progenuisse, quam quæ à Romanis in has oras dissipatæ sunt, Judæos in occiduis partibus habitantes procreasse. Præterea post deportatas decem tribus, aliqui tamen iis orti in patria reperti sunt, velut Anna Prophetissa, quæ fuit de tribu Aser. Nunc vero cum inter tot inflicta à Deo genti huic calamitates, non postrema sit tribuum confusio & permistio, & certæ stirpium seriei ac stemmatum ignoratio, & post tot direptiones, sectiones, publicationes, proscriptiones, vetustorum instrumentorum jactura; unam aliquam à reliquis, Judæam ab aliis decem, nunc internoscere velle, id vero est Judæum agere hoc, esse desipere.

Refelluntur deinde Judæi, qui hoc oraculum ad Messiam ullo modo pertinere negant; XXI. Nunc ii refellendi veniunt Judæi, qui majorum suorum sprete auctoritate ad Messiam ullo modo pertinere hoc oraculum prætracte infitiantur: qui ut à via veritatis recesserunt semel, in varios protinus errores sunt delapsi. Quidam Siloh, nominis hujus urbem sonare censent, & verba hæc, *Donec veniat Siloh*, exponunt, Donec desinat Siloh & finem habeat: ista autem, *Non auferetur sceptrum de Juda*, id putant sibi velle, Præstantia Judæ in regium dominatum mutabitur. Ut loci totius

hæc sit sententia, Dignitas tribus Juda & præstantia in regnum mutabitur, cum Siloh Arce sedes esse desinet. Hanc sententiam qui tuentur, vocem *Donec* ita exponant necesse est, quemadmodum à Caietano exponi supra diximus; sic nempe ut cessationem ejus rei, de qua habetur sermo, non significet, sed continuationem potius cum alterius interventu, continuationem videlicet possessionis sceptri, hoc est præstantiæ, cum interventu finis Siloh. Sic intellexerunt doctissimi Magistri, quos inter præcipua est supra jam memorati R. Bechai auctoritas; atque id completum esse arbitrati sunt, cum rerum potitus est David & regiam potestatem est consecutus. Verum enimvero quid tandem est locum corrumpere, si hoc non est? partim enim hæc cum historia veritate, partim cum manifesta loci ipsius pugnant sententia. Falsum enim est tum regnum capessivisse Davidem, cum de Siloh Arca sublata est: nam Saul Davidis decessor hoc tempore rex nondum fuerat creatus. Quenam præterea hæc animi perversitas est, ut verba hæc, *Donec veniat Siloh*, significare existimetur, *Donec desinat Siloh*? Ait Jacobus non ablatum iri sceptrum de Juda, quoad venerit Siloh; quod significat jam ante non venisse Siloh: aiunt Rabbini tunc sceptrum capessiturum Judam, cum desinet Siloh, quod significat jam ante venisse Siloh. Vides in quam rerum repugnantiam imprudentes Magistri se induerint. Cum enim כָּוִן significare pertendunt, *occidit, occubuit*, indoctorum credulitati illudunt: nam כָּוִן non tantum sonat, *venit*, sed etiam, *iiit, abiit*; quo sensu in Solem occidentem convenit, qui cum à nobis abit, occumbere & occidere dicitur. Sic in Genesi: וַיֵּרֶד הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֵרֶת הַשָּׂדֶה, *Et fuit Sol abiens*, hoc est, occidens. Ergo כָּוִן proprie significat, *abiit*; quod reddi potest, *occidit*, tum cum de Sole agitur, numquam vero alias. Deinde quo sequentia verba pertinebunt: *Et ipse erit expectatio gentium*? nulla quippe antecessit Davidis mentio. Nempe hiulca erit prædictionis sententia, nisi quid suppleris; puta, *Et nascatur David*: quod si fieri patimur, jam vero vanis Rabbiorum somniis Scripturam sacram inquinari patiamur necesse est. Perspectum id aliis fuit, qui notatum hic quidem Davidem tulerunt, at שִׁילָה exponunt בני שִׁילָה idem sit quod שִׁילָה, *qui ejus*; nempe Judæ. Hæc interpretatio est Aben Ezra, & R. Levi ben Gerson, haud paulo quidem superiore tolerabilior, sed historiae tamen fidei contraria.

XXII. Nonnulli urbem Siloh hic quidem intelligendam esse putant, non quatenus ad Davidem, sed quatenus ad Saulem pertinet, qui in ea rex à Samuele per unctionem creatus & consecratus est. Ut loci hic sit intellectus, Non auferetur sceptrum de Juda, quoad veniat tempus Silohensis unctionis, qua Saul est consecrandus. Sed hæc quoque veritati historiae adversantur; non enim in Siloh, sed in Ramathaim Sophim unctus est Saul à Samuele; in Maspha vero rex ab eo renuntiatus est, ut liquet ex nono & decimo capite prioris libri Samuelis. Deinde quonam auctore Jacobæis verbis sensum hunc affingunt, ut voce Siloh unctionem Silohensem notari decernant? Largiamur hæc tamen: ne sic quidem litem vincent; nec enim ad id usque temporis sceptrum obtinuit Juda, ut dixi, quod non multo post unctionem hanc contigit.

XXIII. Iisdem propemodum argumentis alios convincimus, qui Siloh urbis nomen hic expressum, & ad Jeroboamum in Siloh, uti contendunt, regem creatum referunt. Nam quo auctore probabunt in Siloh regem creatum fuisse Jeroboamum, quod in Sichem factum longe verisimilius est? Quis credet nomine Siloh, Silohense hoc factum fuisse notatum? Quæ tamen si concedamus, tum sceptrum amisisse tribum Juda non proinde fatebimur, quod penes Roboamum & reliquos Davidis nepotes ad Sedeciam usque mansisse certum est. Utilior etiam est eadem hæc ratio refellendo Ezechie auctori Chazcuni, qui in dictione Siloh latere autumat Ahiam Siloniten prophetam, eum qui Jeroboamo prædixit futurum ut decem tribuum rex crearetur. Quo jure vero *Expectationem gentium*, Ahiam dictum fingent? cur prædictum, cum de Jeroboamo fileatur? quo exemplo de patriæ nomine appellatum? ut si Nathan Salomonis ortum Davidi prænuntians dixisset, *Suscitabo Jerusalem post te*, Salomone patriæ nomen sic gerente.

XXIV. Jam vero supra ex auctoritate vetustissimi exemplaris Samaritani eos castigavimus, qui pro שִׁילָה legunt שִׁילָה, *qui mittendus est*. Quidam enim, etiam à Judæis, lectionem hanc præferunt, & Nabuchodonosorem hic prænuntiatum opinantur, qui Judaicum abolevit imperium, capto Sedecia & Babylonem deportato. Verum ut dixi, non patitur lectionem hanc Samaritanus codex. Ut præteream regium titulum, decus, & ornamenta Jechoniæ concessa ab Evilmerodacho, Nabuchodonosoris successore & filio; licet dominatus ipse & regia potestas in Sedecia à Nabuchodonosore extincta essent.

Cur hanc Jacobi predictionem, aliasque complures ad Messiam pertinentes, Christus, Apostoli, & Evangelistae in testimonium non protulerint. Oic. 11, 1.

XXV. Concludemus disputationem hanc in tollendo scrupulo, quem movere Pererius, nec eximit. Quari posse ait cur hoc Jacobi oraculum ad fidem sibi conciliandam, neque Christus Jesus, neque Apostoli, neque Evangelistae in testimonium adduxerint. Tum respondet propterea id evenisse, quod inde cognosci tantum potuerit hoc tempore venturum fuisse Messiam, quo natus est Jesus, at Jesum esse Messiam illum, neutiquam inde colligi. Quae mihi parum omnino roboris videtur habere responsio: nam pari ratione praedictio haec Oseae: *Ex Aegypto vocavi Filium meum*, Filium quidem ex Aegypto vocatum in praenuntiat; at eum esse Jesum non ostendit. Itaque ab ea proferenda Matthaeus poterat abstinere, quod tamen non fecit. Nos hanc in Parallelisimam retulimus, non quasi solam per se probare existimemus Jesum esse Messiam, sed quod una cum aliis omnibus spectata, in unum Jesum quadrare possit. Quocirca poterat Matthaeus, alique Evangelistae nobilem hanc Jacobi prophetiam non omittere. Plurima occurrunt in Veteri Testamento generis ejusdem vaticinia, quae Messiam respicere fatentur Judaei, ad Jesum pertinere praecise negant; quorum tamen auctoritatem usurparunt Evangelistae: plurima etiam e contrario occurrunt ab iis praetermissa, quae Christum Jesum mere respiciunt. Aliud igitur causasse fuisse censeo, quamobrem hoc Jacobi testimonium in Novo Testamento non comparere: nempe quod neque Christo, neque Apostolis, neque Scripturis sacris propositum unquam fuerit Prophetarum oracula sigillatim recensere, cum Testamentum Vetus ad unum Christum spectare, in eoque finem ac *πληρωμα* nactum esse scirent. Totum igitur Testamentum Vetus sibi recitandum putassent, si prophetis pugnare voluissent. At pauculis his verbis rem totam Christus concludebat: *Habent Moysen & Prophetas, audiant illos: rursus: Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam aeternam habere, & ille sunt quae testimonium perhibent de me: & paulo post: Nolite putare quia ego accusaturus sum vos apud Patrem: est qui accusat vos Moyses, in quo vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan & mihi; de me enim ille scripsit.* His admonitionibus Christus Jesus Judaeos in memoriam vaticiniorum ad se pertinentium revocabat, ut quotiescunque ea sibi praelegerentur, quod in Synagogis fieri consueverat quotis quibusque sabbathis, pium adhererent animum & veritatis studiosum, & in se exitum haec habuisse agnoscerent.

Luc. 16. 29.
Joh. 5. 39. 45.
46.

CAPUT V.

Jesús de semine Jesse & Davidis.

2. REG. 7. 4, 5, & seq. Ecce sermo Domini ad Nathan dicens, *Vade & loquere ad servum meum David: ..... Cum completi fuerint dies tui, & dormieris cum patribus tuis, suscitabo semen tuum post te, quod egredietur de utero tuo, & firmabo regnum ejus: ipse aedificabit domum nomini meo, & stabiliam thronum regni ejus usque in sempiternum. Ego ero ei in patrem, & ipse erit mihi in filium ..... Et fidelis erit domus tua, & regnum tuum usque in aeternum ante faciem tuam, & thronus tuus erit firmus jugiter.* Et 1. Par. 17. 11, & seq. & 22. 6. & 28. 6.

Psal. 88. 4, & seq. *Disposui testamentum electis meis, juravi David servo meo, usque in aeternum preparabo semen tuum ..... Et ponam in seculum seculi semen ejus ..... Semel juravi in sancto meo, si David mentiar, semen ejus in aeternum manebit.*

Isa. 11. 1, & seq. *Et egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet, & requiescet super eum spiritus Domini ..... In die illa radix Jesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur.*

MATTH. 1. 1, & seq. *Liber generationis Jesu Christi, filii David, filii Abraham ..... Jesse autem genuit David regem. David autem rex genuit Salomonem ..... genuit Joseph, virum Mariae, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.*

Matth. 1. 20. *Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam.*

Matth. 9. 27. *Et transiente inde Jesu, secuti sunt eum duo caeci, clamantes & dicentes, Misere nostri, fili David.*

Matth. 12. 23. *Et stupebant omnes turbae, & dicebant, Numquid hic est filius David?*

Matth. 15. 22. *Et ecce mulier Chanaan a sinibus illis egressa clamavit dicens ei: Misere mei, Domine fili David.*

Matth. 20. 30, 31. *Et ecce duo caeci sedentes secus viam audierunt quia Jesus transiret, & clamaverunt dicentes: Domine, miserere nostri, fili David. Turba autem increpabat eos, ut tacerent: at illi magis clamabant dicentes: Domine, miserere nostri, fili David.*

Et Marc. 10. 46. & Luc. 18. 38, 39.

Matth. 21. 9. *Turba autem quae precedebat, & quae sequebantur, clamabant: dicen-*